

Jaarverslag

*Hof van Discipline &
Raden van Discipline*

2023

A person wearing a blue suit jacket and a white striped tie is holding an open red book. The person's hands are visible, holding the book and a pen. The background is a solid blue color.

1 Voorwoord

- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Voorwoord

- 1 **Voorwoord**
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

De Advocatenwet schrijft voor dat de tuchtcolleges een jaarverslag moeten maken. De vier raden in Nederland doen dat sinds 2009 samen met het hof van discipline in een gezamenlijk verslag, dat u hierbij wordt aangeboden. In het verslag staan de data over het jaar 2023: het aantal afgedane zaken, de samenstelling van de colleges en de belangrijkste beslissingen, voorzien van een uitgebreide toelichting. Uit die data kan allereerst worden afgeleid dat het aantal klachten over advocaten niet verder toeneemt en relatief gering blijft, afgezet tegen de omvang van de balie. Verder is ook dit jaar het grootste gedeelte van de uiteindelijk door de dekenen doorgestuurde klachten ongegrond gebleken. In zoverre weinig nieuws.

Maar een nadere beschouwing van de statistieken en een rondgang op de griffies van de raden en het hof leert dat er toch wel degelijk ontwikkelingen zijn die aandacht behoeven, omdat ze in alle opzichten van invloed zijn op de werkdruk bij de raden en het hof. Zo nemen de klachten die door rechtzoekenden worden ingediend tegen de advocaat van hun wederpartij de laatste jaren toe. Zij vormen inmiddels bijna de helft van de dossiers. Die klachten leiden heel vaak tot het oordeel dat ze kennelijk ongegrond zijn omdat ze niet zozeer een vergrijp van de desbetreffende advocaat tegen artikel 46 Advocatenwet tot onderwerp hebben, maar uiting geven aan de onvrede van de klager over de wijze waarop die advocaat hem dwarsboomt bij het bereiken van de door de klager gewenste uitkomst van onderhandelingen of procedures. Van een groot deel van die voorzittersbeslissingen wordt dan weer verzet ingesteld en bij het hof weer tevergeefs hoger beroep.

En dan is er de groep klagers die niet wil berusten in een onwelgevallige beslissing van de raad of het hof en eindeloos wil terugkomen op gedane zaken. Deze klagers grijpen de

tuchtprocedure aan om hun gelijk te willen krijgen en dienen ook niet zelden klachten in tegen dekenen die naar hun, vaak niet erg bescheiden, mening onvoldoende doen. Aan het corrigeren van advocaten dragen deze klagers niet of nauwelijks bij. Zij vragen wel heel veel aandacht en tijd van de dekenbureaus en de griffies van de raden en het hof. Om deze onevenredig grote belasting te beperken zien de tuchtcolleges zich gedwongen om in de meest uit de hand gelopen zaken een stopbrief te sturen, waarin wordt aangegeven dat verdere klachten of correspondentie over afgedane klachten niet meer in behandeling worden genomen of om de klachten in (voorzitters)beslissingen af te wijzen wegens misbruik van klachtrecht.

De conclusie is dan ook dat wellicht het aantal gegronde klachten niet toeneemt, maar de hoeveelheid werk die moet worden verricht door alle betrokkenen wel degelijk. De raden en het hof proberen met het professionaliseren van hun werkwijze en goede afstemming met de dekenbureaus een efficiënte en eerlijke tuchtprocedure te garanderen die recht doet aan het wezen van het tuchtrecht. Dat is in de eerste plaats het controleren en corrigeren van advocaten en niet in het ruimte bieden aan klagers die daarvoor meer aandacht vragen dan voor een goede toepassing van het tuchtrecht strikt noodzakelijk is.

mr. J.U.M. van der Werff

voorzitter Raad van Discipline in het ressort Arnhem-Leeuwarden

-
- 1 Voorwoord
  - 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter**
  - 3 Jaarcijfers 2023
  - 4 Schorsingen en schrappingen
  - 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
  - 6 Links en informatie

Over tuchtrecht en de tuchtrechter

1 Voorwoord

2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter

2.1 Tuchtrecht voor advocaten

2.2 De tuchtrechter

3 Jaarcijfers 2023

4 Schorsingen en schrappingen

5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023

6 Links en informatie

2.1 Tuchtrecht voor advocaten

Wettelijke grondslag

Het tuchtrecht voor advocaten is geregeld in [artikel 46 en volgende van de Advocatenwet](#). In artikel 46 Advocatenwet zijn drie normen vastgelegd waaraan advocaten zich dienen te houden:

- de zorg voor de cliënt;
- de naleving van de Advocatenwet (Adww), de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) en de Verordening op de advocatuur (Voda);
- de betamelijkheidsnorm (advocaten dienen zich overigens te gedragen zoals dat een behoorlijk advocaat betaamt).

De tuchtrechter toetst een klacht over een advocaat aan deze normen. Bij de invulling van deze normen worden de [Gedragsregels](#) voor advocaten als richtlijn gebruikt, maar de tuchtrechter is daar niet aan gebonden.

Klacht over een advocaat: wie, waarover, wanneer en waar

Een klacht over een advocaat kan worden ingediend door een belanghebbende, bijvoorbeeld een cliënt(e), een wederpartij of een derde die vindt dat een van de normen uit artikel 46 Adww jegens hem of haar is geschonden. Een klacht moet gaan over een handelen of nalaten van een advocaat waardoor de klager rechtstreeks in zijn/haar belang is getroffen. Over zaken met een algemeen belang kan alleen de lokale deken klagen door een zogeheten dekenbezwaar in te dienen bij de raad van discipline. De landelijke deken kan alleen in hoger beroep gaan tegen een beslissing van een raad van discipline waar hij het om redenen van algemeen belang niet mee eens is.

Klachten moeten gaan over individuele advocaten (onder wie advocaat-stagiairs en dekens) die in Nederland zijn ingeschreven en onder voorwaarden ook over andere Europese advocaten. Als een klacht gaat over een advocatenkantoor dan wordt deze geacht te zijn gericht tegen de advocaat-bestuurders van dat kantoor. Over een ex-advocaat kan ook worden geklaagd als het om gedragingen gaat uit de tijd dat hij/zij nog advocaat was en de klaagtermijn van in beginsel drie jaar nog niet is verlopen.

Een klacht over een advocaat moet in principe binnen drie jaar na de verweten gedraging schriftelijk worden ingediend bij de [deken](#) van de orde van advocaten in het [arrondissement](#) waar de advocaat kantoor houdt (hierna ook: de lokale deken). De lokale deken onderzoekt elke ingediende klacht, waarbij ook de beklagde advocaat in de gelegenheid wordt gesteld op de klacht te reageren. Als de klacht na het onderzoek van en mogelijk bemiddeling door de deken niet is opgelost, stuurt de deken het klachtdossier op verzoek van de klager door naar de raad van discipline. De klager moet dan wel eerst het griffierecht van € 50,- betalen.

Als de klacht gaat over een advocaat die ook deken is, wijst de voorzitter van het hof van discipline een andere lokale deken aan om de klacht te onderzoeken. Op verzoek van de klager wordt de klacht na het onderzoek naar de raad van discipline gestuurd.

Meer informatie over de rol van de lokale dekens bij klachten over advocaten is te vinden op de [website](#) van de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA).

1 Voorwoord

2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter

2.1 Tuchtrecht voor advocaten

2.2 De tuchtrechter

3 Jaarcijfers 2023

4 Schorsingen en schrappingen

5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023

6 Links en informatie

2.2 De tuchtrechter

Nederland kent vier [raden van discipline](#) – Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden, Den Haag en 's-Hertogenbosch – die in eerste aanleg oordelen over tuchtklachten. Daarnaast is er een [hof van discipline](#) dat in hoger beroep en in laatste instantie over tuchtklachten oordeelt. Cassatie bij de Hoge Raad is niet mogelijk. Naast tuchtklachten behandelen de tuchtcolleges ook een aantal bijzondere zaken, waarover hieronder meer.

Raden van Discipline

Elke raad van discipline (hierna ook: de raad) bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitters en (plaatsvervangend) leden-advocaten. De (plaatsvervangend) voorzitters zijn rechter en zij worden bij ministerieel besluit benoemd. De (plaatsvervangend) leden-advocaten worden door het [college van afgevaardigden](#) van de NOvA gekozen. De raden van discipline worden bijgestaan door griffiers die door de raden worden benoemd. De griffiers, de plaatsvervangend griffiers en de griffiemedewerkers zijn in dienst van de Stichting Ondersteuning Tuchtcolleges Advocatuur (SOTA). In het [bestuursreglement van de raden](#) is hierover meer informatie te vinden.

Na ontvangst van een klachtdossier van de lokale deken wordt bepaald of de klacht op zitting moet worden behandeld of schriftelijk (bij voorzittersbeslissing), op basis van het klachtdossier, kan worden afgedaan. In het [procesreglement van de raden](#) is hierover meer informatie te vinden.

Hof van Discipline

Het hof van discipline (hierna ook: het hof) bestaat uit een voorzitter, plaatsvervangend voorzitters, (plaatsvervangend)

kroonleden en (plaatsvervangend) leden-advocaten. De (plaatsvervangend) voorzitters en kroonleden zijn rechter en worden benoemd bij koninklijk besluit. De leden-advocaten worden door het college van afgevaardigden van de NOvA gekozen op voordracht van een voordrachtcommissie bestaande uit twee leden van de [algemene raad](#) en twee leden van het bestuur van het hof van discipline. Het hof van discipline wordt bijgestaan door griffiers die door het hof worden benoemd. De griffier, de plaatsvervangend griffier(s) en de griffiemedewerkers zijn in dienst van de Stichting Ondersteuning Tuchtcolleges Advocatuur (SOTA). In het [bestuursreglement van het hof](#) is hier meer informatie over te vinden.

Nadat een klager hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing van de raad van discipline wordt bepaald of het hoger beroep op zitting moet worden behandeld of schriftelijk kan worden afgedaan. In het [procesreglement van het hof](#) is de gang van zaken rondom de behandeling van een hoger beroep uitvoerig beschreven.

Tuchtrechtelijke maatregelen

Als een klacht gegrond is, kunnen de raden of, in hoger beroep het hof, aan de advocaat een maatregel opleggen. De mogelijke [maatregelen](#) zijn:

- waarschuwing
- berisping
- geldboete (tot een maximum van € 22.500,- in 2023)
- schorsing voor maximaal een jaar
- schrapping van het [tableau](#).

- 1 Voorwoord
- 2 **Over tuchtrecht en de tuchtrechter**
  - 2.1 Tuchtrecht voor advocaten
  - 2.2 De tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Een maatregel treedt pas in werking als de beslissing waarbij de maatregel is opgelegd onherroepelijk is geworden. Een beslissing is onherroepelijk als er geen hoger beroep wordt ingesteld, als een ingesteld hoger beroep wordt ingetrokken of als het hof de beslissing van de raad in hoger beroep heeft bekrachtigd.

Griffierecht en kostenveroordeling bij een gegronde klacht

Als een klacht gegrond is, moet de advocaat het door de klager betaalde griffierecht van € 50,- aan de klager vergoeden. Als daarnaast een maatregel is opgelegd, kunnen de raden en het hof ook een kostenveroordeling uitspreken. Meer informatie over de uitgangspunten die de raden en het hof hanteren bij een kostenveroordeling is te vinden in de [richtlijn van de raden](#) en de [richtlijn van het hof](#).

Publicatie van beslissingen

De beslissingen van de raden en het hof worden geanonimiseerd gepubliceerd op www.tuchtrecht.nl.

De NOvA publiceert onherroepelijke schorsingen en schrappingen met vermelding van de naam van de advocaat in het advocatenregister, het openbare gedeelte van het [tableau](#). Verder publiceert de NOvA elke twee maanden een [lijst](#) met de namen van onherroepelijk onvoorwaardelijk geschorste en geschrapte advocaten. Hierover is meer informatie te vinden op de website van de NOvA.

Bijzondere zaken: kort geding-zaken en toezichtzaken

Naast de gewone klachtprocedure kunnen bij de tuchtcolleges ook de volgende bijzondere procedures worden gevoerd:

- [Spoedshalve schorsing](#)
(een soort kort geding in tuchtzaken)
- [Onbehoorlijke praktijkuitoefening](#)
(een praktische ordemaatregel)
- [Weigering inschrijving advocaat](#)
- [Bijzondere schrapping kort na beëdiging](#)
- [Weigering aanwijzing advocaat door de lokale deken](#)

Meer informatie

Meer informatie over de raden en het hof van discipline is te vinden op de volgende websites:

- www.raadvandiscipline.nl
- www.hofvandiscipline.nl
- www.advocatenorde.nl
- www.tuchtrecht.nl
- www.tuchtrecht-updates.nl

-
- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Jaarcijfers 2023

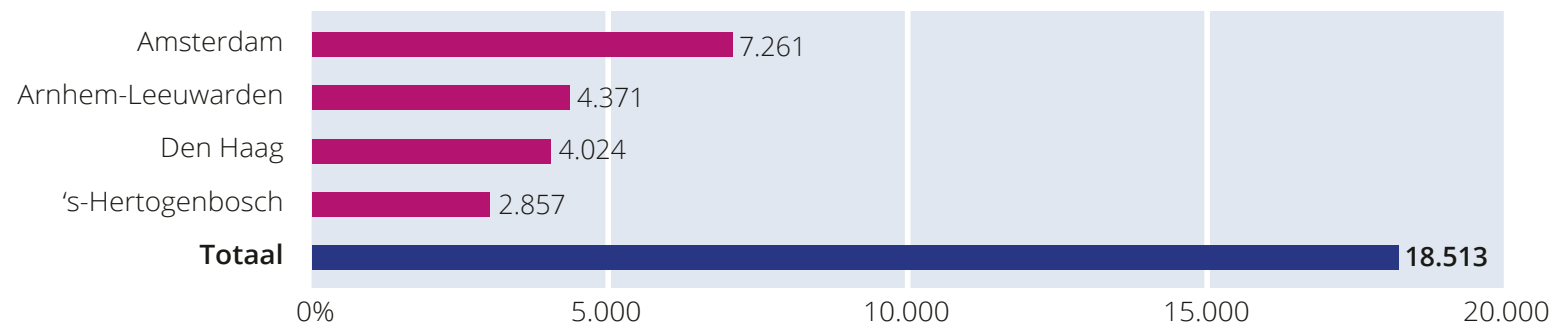

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline**
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

3.1 Raden van Discipline

3.1.1 Aantal advocaten per raad van discipline

Aantal advocaten per 1 januari 2024

Per 1 januari 2024 zijn er in totaal 18.513 Nederlandse advocaten. In onderstaande tabel zijn deze advocaten verdeeld over de werkgebieden van de verschillende raden van discipline. De werkgebieden van de raden van discipline komen overeen met de [ressorten van de gerechtshoven](#) Amsterdam, Arnhem-Leeuwarden, Den Haag en 's-Hertogenbosch. Elk ressort bestaat uit een aantal arrondissementen, waarvan de grenzen samenvallen met de grenzen van de lokale orden van advocaten. De advocaten waren in 2023 als volgt verdeeld over de arrondissementen:

Arrondissement	Aantal advocaten	Ressort
Amsterdam	6.452	7.261 Amsterdam
Noord-Holland	809	
Midden-Nederland	1.774	4.371 Arnhem-Leeuwarden
Noord-Nederland	753	
Gelderland	1.195	
Overijssel	649	
Den Haag	1.993	4.024 Den Haag
Rotterdam	2.031	
Limburg	733	2.857 's-Hertogenbosch
Oost-Brabant	1.156	
Zeeland-West-Brabant	968	
Totaal	18.513	

(bron: [Nederlandse Orde van Advocaten](#))

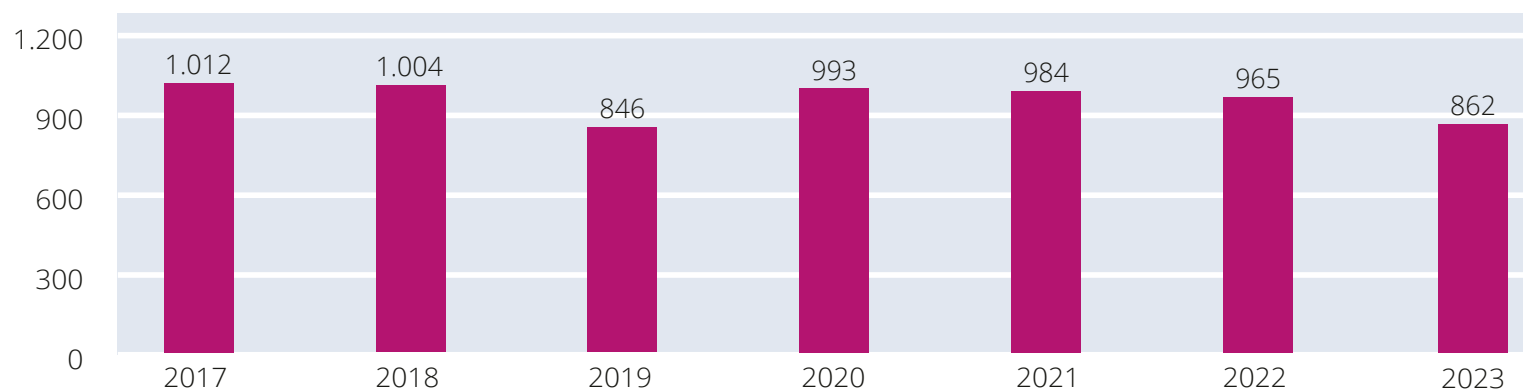
- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

3.1.2 Aantal zaken

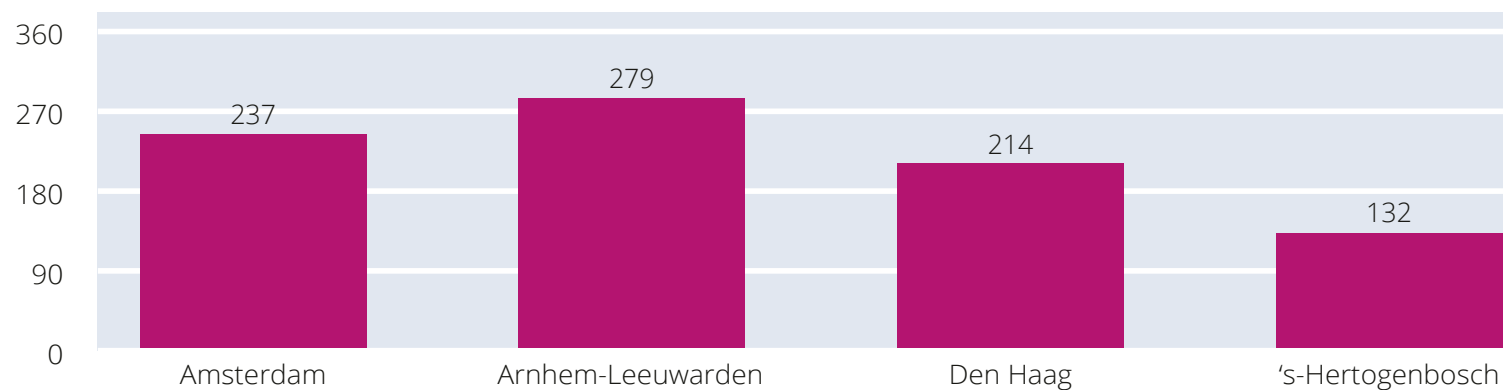
In 2023 zijn bij de raden van discipline 862 nieuwe zaken ingekomen; zie onderstaande tabel. In 2022 waren dat 965 nieuwe zaken, in 2021 984 en in 2020 993. Vergeleken met 2022 is het aantal nieuwe zaken in 2023 met 11% afgenomen.

Ingekomen 2023	Afgedaan 2023	Eindvoorraad 2022	In behandeling eind 2023
862	942	518	438

Instroom klachten raden van discipline totaal

Instroom klachten per raad van discipline

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

De raden van discipline hebben in 2023 in totaal 942 zaken afgedaan. In werkelijkheid hebben de raden meer beslissingen genomen. Tussenbeslissingen (5) en voorzittersbeslissingen waartegen verzet is ingesteld (196), vallen namelijk niet onder 'afgedane zaken'. Ook de bijzondere beslissingen zoals genoemd in tabel 3.1.3.2 en de daarin opgenomen beslissingen op klachten over de raden en de griffies vallen niet onder 'afgedane zaken'.

De gemiddelde doorlooptijd van de reguliere tuchtklachtzaken in 2023 was iets meer dan 6,5 maanden. Vergeleken met 2022 en 2021 is de gemiddelde doorlooptijd van een reguliere tuchtklachtzaak afgenomen. Een van de oorzaken hiervan is de afname van het aantal nieuwe zaken in 2023.

De doorlooptijd is de tijd tussen de binnenkomst van een reguliere tuchtklacht bij een raad van discipline en de beslissing op de tuchtklacht. Zie ook onderstaande grafiek.

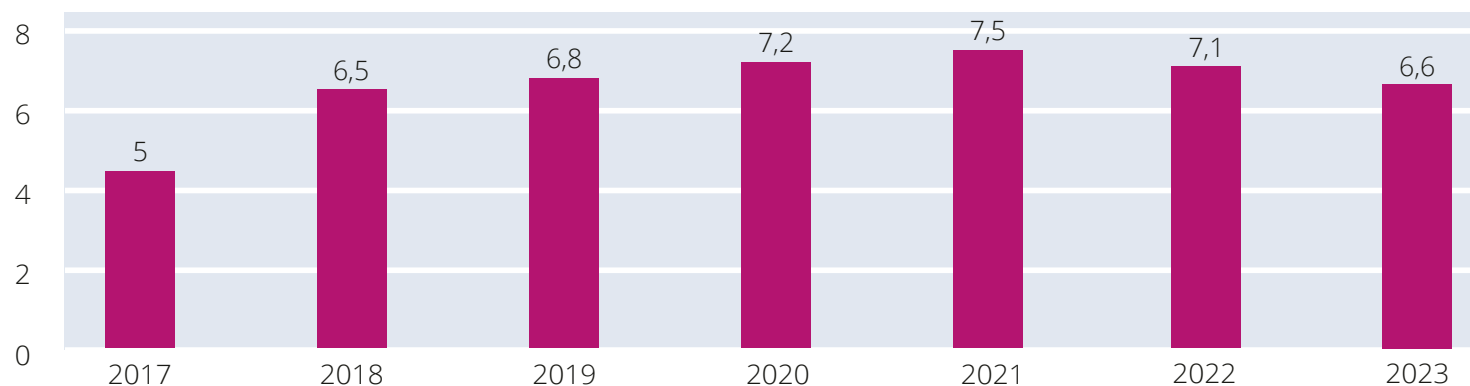
De gemiddelde doorlooptijd van tuchtklachten die door de (plaatsvervangend) voorzitters van de raden zijn beoordeeld (de zogenoemde [voorzittersbeslissing](#)) was in 2023 twee maanden.

3.1.3 Inhoud beslissingen

Gewone en bijzondere beslissingen

De raden behandelen vooral tuchtklachten die zijn ingediend door een klager of door de deken. In tabel 3.1.3.1 hieronder is vermeld hoe in 2023 in eerste aanleg door de raden van discipline is geoordeeld over die reguliere tuchtklachten ([artikel 48 Advocatenwet](#)). Daarnaast werden kleinere aantallen bijzondere zaken behandeld, zoals verzoeken om spoedschorsing, wraking en herziening. De beslissingen in die bijzondere zaken staan verderop, in tabel 3.1.3.2.

Gemiddelde doorlooptijd reguliere tuchtklachtzaken (in maanden)

1	Voorwoord
2	Over tuchtrecht en de tuchtrechter
3	Jaarcijfers 2023
	3.1 Raden van Discipline
	3.2 Hof van Discipline
4	Schorsingen en schrappingen
5	Samenstelling tuchtcolleges in 2023
6	Links en informatie

Tabel 3.1.3.1 Tuchtrechtelijke oordelen op grond van artikel 48 Advocatenwet

Tuchtrechtelijke oordelen op grond van artikel 48	Amsterdam	Arnhem-Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogenbosch	Totaal 2023	% van totaal 2023	Totaal 2022	% van totaal 2022
Ongegrond/niet-ontvankelijk	177	229	140	66	612	69,3%	614	67,8%
Geground/geen maatregel	6	9	3	2	20	2,3%	24	2,7%
Geground/waarschuwing	30	46	24	22	122	13,8%	123	13,6%
Geground/berisping	8	29	13	18	68	7,7%	79	8,7%
Geground/voorwaardelijke geldboete	0	1	0	0	1	0,1%	5	0,6%
Geground/onvoorwaardelijke geldboete	0	0	0	0	0	0,0%	1	0,1%
Geground/voorwaardelijke schorsing	4	7	7	2	20	2,3%	32	3,5%
Geground/onvoorwaardelijke schorsing	2	8	8	10	28	3,1%	17	1,9%
Geground/schrapping (aantal beslissingen)	0	9	3	0	12	1,4%	10	1,1%
Totaal:	227	338	198	120	883	100%	905	100%
waarvan geground:	50	109	58	54	271	30,7%	291	32,2%
Aantal door raad van discipline geschrapte advocaten	1	4	2	1	8		8	
(Voorwaardelijke) geldboete naast andere maatregel	0	1	0	0	1		1	

In deze tabel worden onder 'ongeground/niet-ontvankelijk' ook begrepen:

1. voorzittersbeslissingen (kennelijk ongegrond en/of (kennelijk) niet-ontvankelijk) waartegen geen verzet is ingesteld (168)
2. voorzittersbeslissingen waartegen verzet is ingesteld (196)
3. verzetbeslissingen waarbij het verzet ongegrond of niet-ontvankelijk is verklaard (215)
4. verzetbeslissingen waarbij het verzet geground is verklaard, maar waarbij de klacht vervolgens ongegrond of niet-ontvankelijk is verklaard (13)
5. verzetbeslissingen waarbij zowel het verzet als de klacht geground is verklaard (5)

Onder 'gegrond' worden ook begrepen de beslissingen waarin een klacht voor een deel geground en voor een deel ongegrond wordt verklaard.

In het cijfer 'gegrond/voorwaardelijke schorsing' zitten alleen de geheel voorwaardelijke schorsingen. De onvoorwaardelijke schorsingen waarvan een deel voorwaardelijk is opgelegd, vallen in de categorie 'gegrond/onvoorwaardelijke schorsing'.

Een geldboete kan samen met een andere maatregel worden opgelegd. In dat geval is de boetebeslissing vermeld in de onderste regel van de tabel: 'geldboete naast maatregel'. In 2023 hebben de raden in [één zaak](#) een geldboete samen met een andere maatregel opgelegd.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Het cijfer 'aantal door raad van discipline geschrapte advocaten' geeft het aantal advocaten weer dat door de raden van discipline in 2023 van het tableau is geschrapt. In 2023 hebben de raden acht advocaten van het tableau geschrapt. In totaal hebben de raden en het hof van discipline in 2023 negen advocaten van het tableau geschrapt, zie ook hoofdstuk 4, onder 4.2.

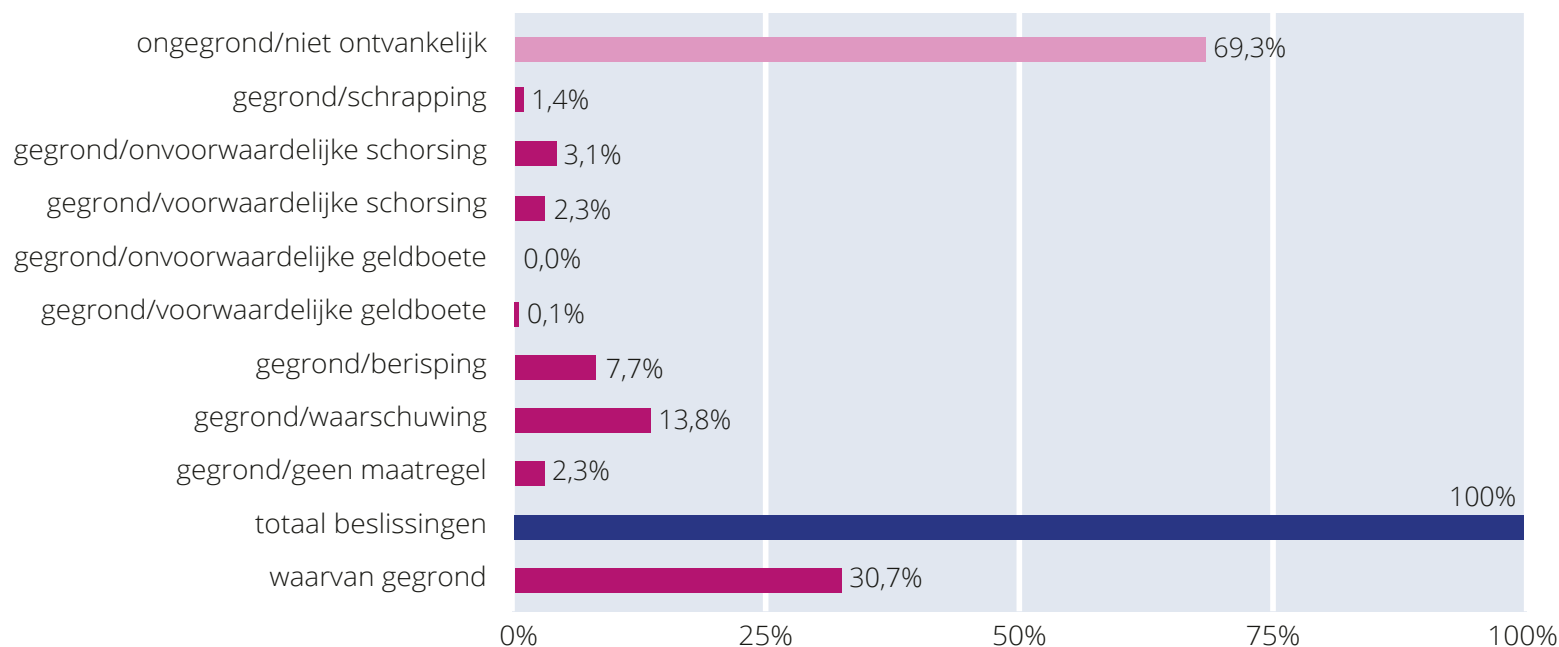
De meeste oordelen in tabel 3.1.3.1 zijn inmiddels onherroepelijk. Een aantal oordelen is inmiddels in hoger beroep vernietigd (wat soms tot een lichtere of zwaardere maatregel leidt) of zijn nog niet onherroepelijk omdat het hoger beroep nog loopt.

In 2023 is tegen ongeveer een kwart van de beslissingen van de raden van discipline hoger beroep ingesteld. In 2023 heeft het hof van discipline 106 beslissingen van de raden in geheel of overwegende mate bekrachtigd en 29 raadsbeslissingen in geheel of overwegende mate vernietigd. Met deze kanttekeningen kan over de beslissingen van de raden van discipline in onderstaande tabel het volgende worden opgemerkt.

Gegronnd/ongegronnd

In 2023 was ongeveer een derde van de tuchtklachten (gedeeltelijk) gegronnd. Van de 883 tuchtrechtelijke oordelen die de raden van discipline in 2023 op grond van artikel 48 Advocatenwet hebben gegeven, waren er 612 ongegronnd of niet-ontvankelijk en 271 (gedeeltelijk) gegronnd.

Tuchtrechtelijke beslissingen 2023

1 Voorwoord

2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter

3 Jaarcijfers 2023

3.1 Raden van Discipline

3.2 Hof van Discipline

4 Schorsingen en schrappingen

5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023

6 Links en informatie

Lichte/zware maatregelen

Uit tabel 3.1.3.1 en het staafdiagram blijkt verder het volgende. Het totale aantal van 883 (in 2022: 905) tuchtrechtelijke oordelen was naar inhoud als volgt verdeeld:

- 69,3% ongegrond of niet-ontvankelijk,
- 2,3% gegrond zonder maatregel,
- 13,8% waarschuwing,
- 7,7% berisping,
- 0,1% voorwaardelijke geldboete,
- 2,3% voorwaardelijke schorsing,
- 3,1% onvoorwaardelijke schorsing,
- 1,4% schrapping.

De raden legden in 2023 één keer een voorwaardelijke geldboete samen met een andere maatregel op ([ECLI:NL:TADRARL:2023:94](#)). Deze percentages waren in vorige jaren globaal gezien hetzelfde, behalve ten aanzien van het aantal opgelegde onvoorwaardelijke schorsingen. In 2023 hebben de raden ongeveer 1,2% minder onvoorwaardelijke schorsingen opgelegd ten opzichte van 2022. In het algemeen hebben de raden van discipline in 2023 echter niet beduidend zwaardere of lichtere maatregelen opgelegd dan in eerdere jaren.

Zolang overigens nog hoger beroep mogelijk is of het hoger beroep nog loopt, gaan door een raad opgelegde maatregelen nog niet in. In hoofdstuk 4 staan onvoorwaardelijke schorsingen en schrappingen die in 2023 onherroepelijk zijn geworden.

Het aantal schrappingsbeslissingen in 2023 is met 12 beslissingen (over 8 advocaten) iets toegenomen ten

opzichte van de 10 schrappingsbeslissingen in 2022 (over 8 advocaten). Deze aantallen fluctueren nogal per jaar en het gaat om te kleine aantallen om er conclusies over trends aan te kunnen verbinden.

Niet alle zaken worden overigens afgedaan met een tuchtrechtelijk oordeel. Sommige klachtzaken eindigen op andere wijze, zoals door intrekking van de klacht. Dit verklaart het verschil tussen het totaal aantal tuchtrechtelijke oordelen in tabel 3.1.3.1 en het totaal aantal afgedane zaken in tabel 3.1.2.

Overigens kan bij uitzondering een afgedane zaak twee maatregelen bevatten, namelijk als de geldboete samen met een andere maatregel wordt opgelegd.

Zie paragraaf 2.2 voor de verschillende maatregelen die de tuchtrechter kan opleggen.

Let op: de tabellen in deze paragraaf bevatten de in 2023 door de raden van discipline gegeven tuchtrechtelijke beslissingen. Een aantal van deze beslissingen is nog niet definitief, omdat de mogelijkheid om in hoger beroep te gaan nog openstaat of omdat het hoger beroep nog loopt.

1 Voorwoord

2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter

3 Jaarcijfers 2023

3.1 Raden van Discipline

3.2 Hof van Discipline

4 Schorsingen en schrappingen

5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023

6 Links en informatie

Tabel 3.1.3.2 Bijzondere beslissingen

Bijzondere beslissingen 2023	Amsterdam	Arnhem-Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogenbosch	Totaal 2023	Totaal 2022
Tenuitvoerlegging voorwaardelijke schorsing	0	0	0	0	0	1
Wrakingsverzoek ongegrond/niet-ontvankelijk	5	2	5	1	13	14
Wrakingsverzoek toegewezen	0	0	0	0	0	0
Herzieningsverzoek afgewezen	1	3	0	0	4	2
Herzieningsverzoek toegewezen	0	0	0	0	0	0
Verzoek art. 60ab afgewezen	1	0	0	0	1	0
Verzoek artikel 60ab toegewezen (spoedschorsing en/of voorlopige voorziening)	0	0	1	0	1	2
Verzoek artikel 60b afgewezen	0	1	0	0	1	0
Verzoek artikel 60b toegewezen (schorsing onbepaalde tijd en/of voorziening)	1	1	0	0	2	3
Verzoek artikel 8e toegewezen (schrapping van het tableau bij niet duurzame en stelselmatige uitoefening van het beroep van advocaat)	0	0	1	0	1	0

In deze tabel valt op dat de aantallen in 2023 vergelijkbaar zijn met die van 2022. Ook valt op dat de raden in 2023 een keer hebben beslist op grond van een artikel 8e-verzoek ([ECLI:NL:TADRSGR:2023:247](#)). Een beslissing op grond van artikel 8e-verzoek komt niet vaak voor en is in eerdere jaren niet als aparte categorie vermeld.

Bezwaren en verzoeken ingediend door deken

De tuchtrechtelijke beslissingen in tabel 3.1.3.1 zijn door de raden van discipline gegeven naar aanleiding van een klacht van een belanghebbende of van een dekenbezwaar (zie ook par. 2.1). In 2023 beslisten de raden 42 keer op een dekenbezwaar waarvan er 40 (gedeeltelijk) gegrond zijn verklaard. In 2022 ging het om 50 dekenbezwaren waarvan er 44 (gedeeltelijk) gegrond zijn verklaard. Wat betreft het aantal dekenbezwaren is ten opzichte van 2022 dus sprake van

een afname. Verder dienden de deken bij de raden van discipline nog bijzondere verzoeken in, bijvoorbeeld een verzoek om een spoedschorsing van een advocaat die zich in voorlopige hechtenis bevond ([ECLI:NL:TADRSGR:2023:103](#)) of een verzoek om een 'gewone' schorsing van een advocaat die al jaren ernstig disfunctioneert waardoor de belangen van zijn cliënten ernstig zijn geschaad ([ECLI:NL:TADRARL:2023:239](#)). In tabel 3.1.3.2 is te zien dat de raden daarop als volgt beslisten:

- twee beslissingen op grond van artikel 60ab ('tucht-kortgeding'), waarin het verzoek is toegewezen;
- drie beslissingen op grond van artikel 60b (ordemaatregel), waarvan in twee beslissingen het verzoek van de deken is toegewezen.

In 2023 hebben de deken de raden van discipline niet

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline**
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

verzocht om tenuitvoerlegging van een eerder voorwaardelijk opgelegde schorsing en de raden hebben dat in 2023 ook niet ambtshalve gedaan.

Over de aard van de bijzondere procedures op grond van de artikelen 60ab en 60b Advocatenwet kunt u meer lezen in paragraaf 2.2.

1,5% advocaten op vingers getikt

In 2023 werd op 18.513 Nederlandse advocaten (271+1+2+1=) 275 keer ingegrepen door de tuchtrechter in eerste aanleg. Dit betekent dus dat 1,5% van de advocaten in 2023 tuchtrechtelijk is veroordeeld. Dat is vergelijkbaar met 2022 toen 1,6% van de advocaten tuchtrechtelijk werd veroordeeld.

3.1.4 Aard van de gegronde klachten

Waar gaan de klachten meestal over? Een aantal bijzondere categorieën van gegronde klachten wordt afzonderlijk geregistreerd; die categorieën staan vermeld in onderstaande tabel 3.1.4.1.

Het totaalcijfer is niet gelijk aan het totaal aantal gegronde verklaarde klachten. Veel gegronde klachten vallen immers in geen van deze categorieën. Bovendien kan een klacht in meerdere categorieën vallen. In één beslissing van een raad van discipline wordt vaak op meerdere klachtonderdelen beslist.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Tabel 3.1.4.1 Aard van de gegronde klachten

Aard van de gegronde klachten in 2023	Amsterdam	Arnhem-Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogenbosch	Totaal 2023	Totaal 2022
Hoofdstuk 6 Verordening op de advocatuur (derdengelden, contant geld, etc.)	1	1	0	4	6	8
Gedragsregels 17-19 (declareren etc.)	7	17	9	3	36	46
Toevoegingsperikelen	1	6	6	3	16	19
Gedragsregel 15 (belangenconflict)	2	2	1	8	13	12
Opleidingspunten	0	2	1	1	4	3
Geheimhouding	1	2	0	2	5	7
Communicatie met de cliënt	5	26	10	8	49	35
Beroepsaansprakelijkheidsverzekering	0	0	0	0	0	1
Prestatie onder de maat	15	46	23	19	103	1
Inachtneming zorg ten opzichte van de wederpartij:						
Algemeen	6	13	13	6	38	38
Bewust onjuiste informatie verstrekken	6	18	6	8	38	20
Grievende uitlatingen en dreigementen	3	7	3	6	19	13
Confraternele correspondentie	1	3	1	0	5	1
Regels over de juridische strijd	1	11	1	5	18	10
Vrijheid van of ruimte van handelen	22	24	8	27	81	33
Belangenverstremgeling	2	2	1	8	13	11

Het is lastig om uit deze cijfers conclusies te trekken over de ontwikkeling van de kwaliteit van de advocatuur. Omdat de aantallen per jaar nogal fluctueren en het per categorie vaak gaat om kleine aantallen lijken op basis van deze cijfers geen betrouwbare conclusies over trends te kunnen worden getrokken. Wel valt op dat in 2023 heel veel meer gegronde klachten vielen in de categorie 'Prestatie onder de maat' ten opzichte van 2022 (103 in 2023 en 1 in 2022). In 2023 vielen de meeste gegronde klachten ook in de categorie 'Prestatie onder de maat', gevolgd door klachten over 'Vrijheid van of

ruimte van handelen' van de advocaat van een wederpartij. Vergeleken daarbij werd in 2023 over diverse andere onderwerpen (veel) minder geklaagd.

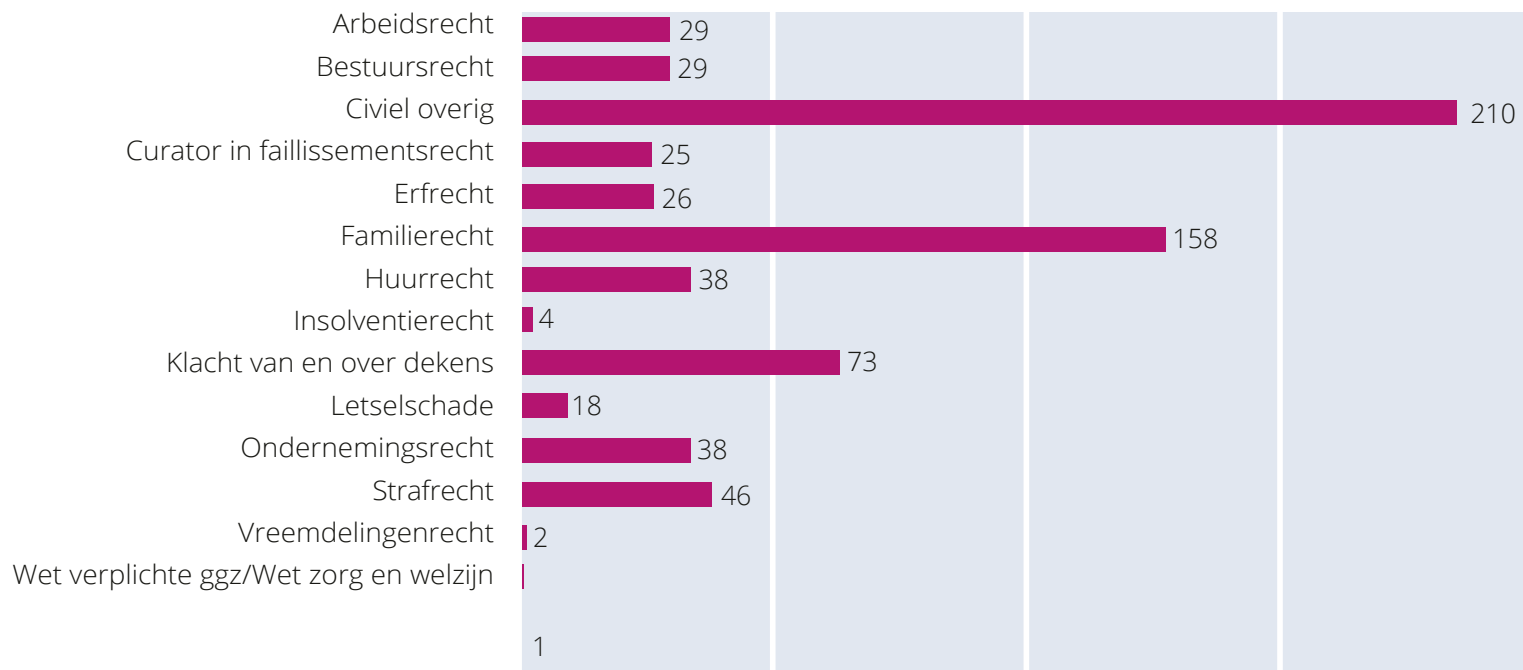
Uit de volgende tabel (3.1.4.2) blijkt dat ook in 2023 verreweg het meest werd geklaagd over de eigen advocaat op de voet gevolgd door klachten over de advocaat van de wederpartij.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Tabel 3.1.4.2 Over welke partij wordt geklaagd

Beslissingen 2023 over:	Amsterdam	Arnhem-Leeuwarden	Den Haag	's-Hertogenbosch	Totaal 2023	Totaal 2022
Eigen advocaat	66	112	68	34	280	269
Advocaat wederpartij	81	93	46	45	265	265
Advocaten onderling	4	14	6	3	27	34
Klachten van derden	6	14	4	6	30	30
Varia	5	13	6	6	30	31
Klacht van de deken	7	26	9	11	53	54
Klacht tegen de deken	2	13	5	0	20	25

Tabel 3.1.4.3 Aantal klachten per rechtsgebied in 2023

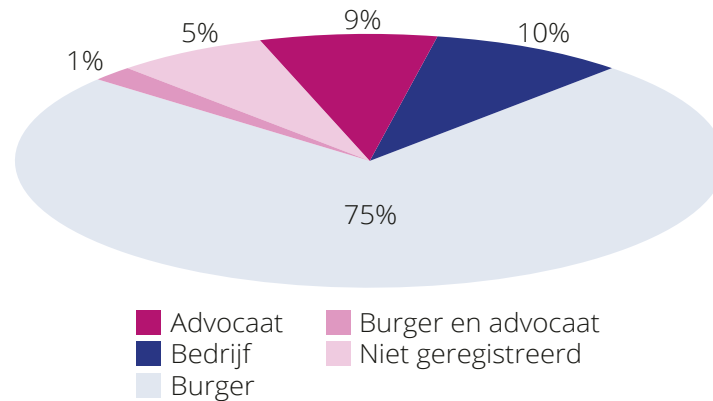
De meeste klachten gaan over het brede rechtsgebied van het civiele (burgerlijk) recht. Daaronder vallen de volgende categorieën: arbeidsrecht, Wet verplichte ggz/Wet zorg en dwang, civiel overig, familierecht, insolventierecht, huurrecht,

letselschade, erfrecht en ondernemingsrecht. Op de tweede plaats staan klachten van en over dekens, gevolgd door klachten in strafrechtzaken. Zie bovenstaande tabel 3.1.4.3.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Tot slot blijkt uit tabel 3.1.4.4 dat in 2023, net zoals in voorgaande jaren, het grootste deel van de klachten is ingediend door burgers, op grote afstand gevolgd door bedrijven en advocaten.

Tabel 3.1.4.4 Hoedanigheid klager

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

3.2 Hof van Discipline

3.2.1 Aantal zaken

Ingekomen 2023	Afgedaan 2023	In behandeling eind 2023
363 (2022: 352)	376 (2022: 267)	232

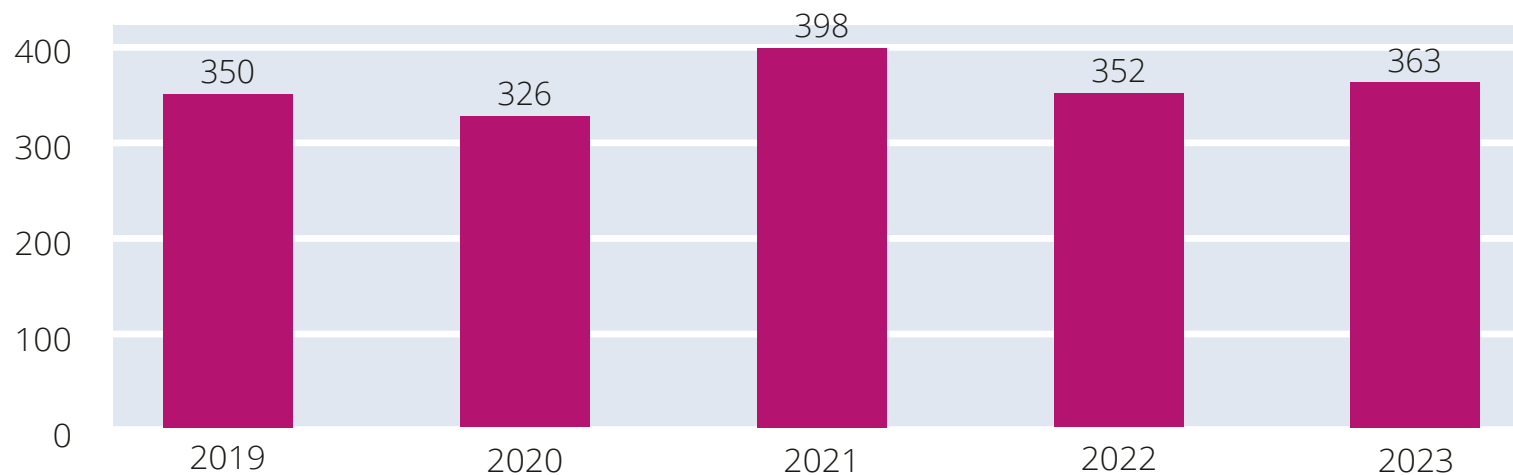
In 2023 zijn bij het hof van discipline (hierna ook: het hof) 363 zaken ingekomen. Ten opzichte van 2022 is sprake van een toename van nieuwe zaken van 3,1% (2022: 352, 2021: 398, 2020: 326 en 2019: 350). In de begroting 2023 is rekening gehouden met een instroom van 360 zaken. Uit eerdere jaren blijkt dat de instroom over het algemeen vrij stabiel is.

Het hof heeft in 2023 376 zaken afgedaan, 41% meer dan in 2022 (2022: 267, 2021: 381, 2020: 385 en 2019: 339). In de begroting 2023 is rekening gehouden met het afdoen van

375 zaken. Deze doelstelling is dus gehaald, dankzij de grote inzet van de medewerkers van het hof om de in 2022 ontstane achterstand te proberen in te lopen. In 2023 was ook geen sprake meer van capaciteitsproblemen op de griffie en zijn er meerdere zittingsgriffiers bijgekomen, waardoor er weer meer zittingen konden plaatsvinden.

De doorlooptijd van een klachtzaak bij het hof van discipline was in 2023 gemiddeld 9 maanden (in 2022: 7 maanden). Zoals in het jaarverslag van 2022 al was verwacht, was de doorlooptijd van zaken in hoger beroep ook in 2023 nog langer dan gewenst. De oorzaak hiervan is de grote werkvoorraad waar het hof in 2023 nog mee te maken had en een tekort aan plaatsvervangend voorzitters. De verwachting is dat de doorlooptijd in de komende jaren weer zal afnemen.

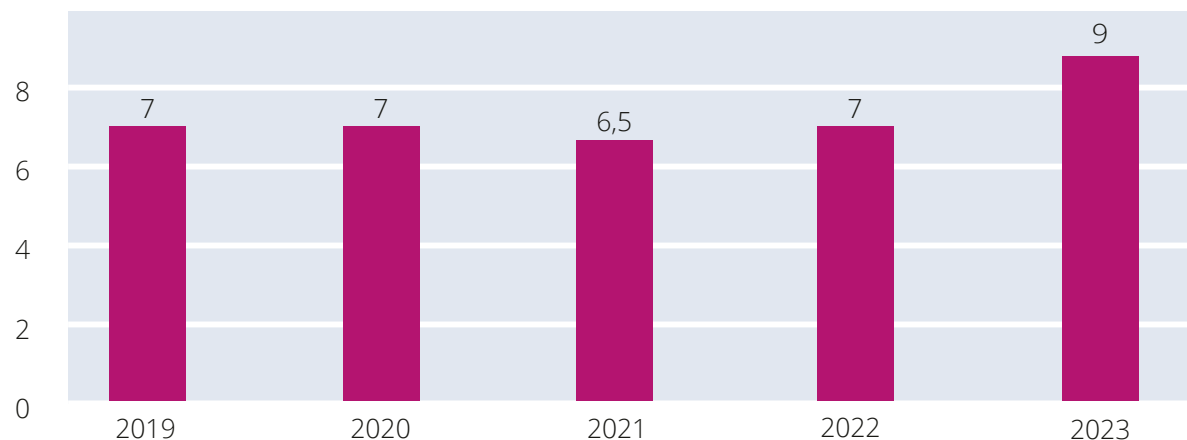
Instroom zaken in hoger beroep

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 Hof van Discipline**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Gemiddelde doorlooptijd reguliere klachtzaken in hoger beroep (in maanden)

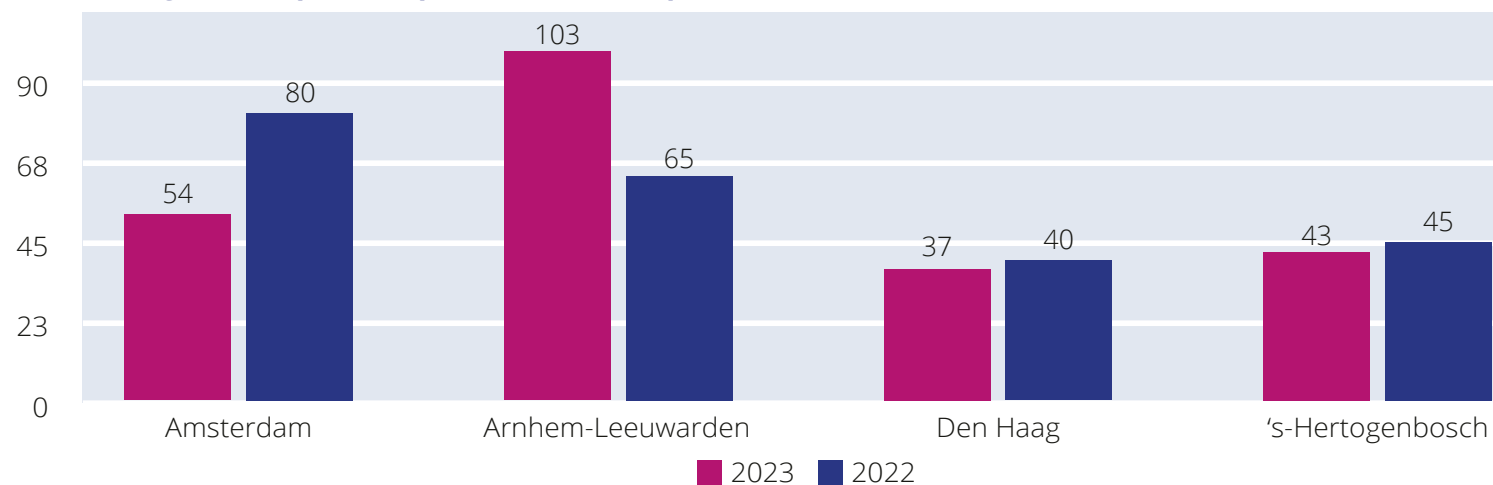

3.2.2 Herkomst hoger beroepszaken per raad van discipline¹

Uit tabel 3.2.2 volgt dat verreweg de meeste hoger beroepszaken in 2023 afkomstig waren van de raad van discipline Arnhem-Leeuwarden, op grote afstand gevolgd door de

raden van discipline Amsterdam, 's-Hertogenbosch en Den Haag.

Herkomst hoger beroepszaken per raad van discipline

¹ Het verschil tussen het totale aantal van de raden van discipline afkomstige zaken en de bij het hof van discipline nieuw ingekomen zaken wordt verklaard doordat het hof van discipline naast tuchtzaken ook in eerste en enige aanleg toezichtzaken behandelt (zie 3.2.3).

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 **Hof van Discipline**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

3.2.3 Inhoud beslissingen

Als hoger beroep wordt ingesteld tegen een beslissing van een raad van discipline wordt de oorspronkelijke klacht of het dekenbezwaar door het hof van discipline, gegrond, ongegrond of niet-ontvankelijk verklaard. De uitkomsten in hoger beroep in 2023 staan in onderstaande tabel 3.2.3.1.

Zoals ook is opgemerkt in paragraaf 3.1.3 worden niet alle zaken afgedaan met een oordeel van de tuchtrechter. Sommige klachtzaken in hoger beroep eindigen op andere wijze, bijvoorbeeld door intrekking van het hoger beroep. Bovendien beslist het hof van discipline in een aantal gevallen in eerste en enige instantie, bijvoorbeeld bij verwijzingen naar een andere raad van discipline of deken, beklagzaken op grond van artikel 13 Advocatenwet en toezichtzaken op grond van de artikelen 4, 5 en 9 Advocatenwet. Dit verklaart waarom het totale aantal beslissingen in onderstaande tabel lager ligt dan het totaal aantal afgedane zaken in tabel 3.2.1.

Tabel 3.2.3.1 Tuchtrechtelijke beslissingen

Tuchtrechtelijke beslissingen	2023	2022
Ongegrond/ niet-ontvankelijk	40	78
Gegrond / geen maatregel	5	4
Gegrond / waarschuwing	14	12
Gegrond / berisping	20	14
Gegrond / voorwaardelijke geldboete	0	0
Gegrond / onvoorwaardelijke geldboete	0	0
Gegrond / voorwaardelijke schorsing	8	4
Gegrond / onvoorwaardelijke schorsing	8	7
Gegrond / schrapping	11	2
Totaal	106	121

In 2023 zijn zeven klachten (gericht tegen medewerkers van de SOTA en/of tuchtrechters van het hof) binnengekomen op grond van de interne klachtenregeling, die (kennelijk) ongegrond of (kennelijk) niet-ontvankelijk zijn verklaard. In 2022 waren dat drie klachten.

Er zijn in 2023 zes wrakingsverzoeken ingediend die ongegrond zijn verklaard. Ten opzichte van 2022 (twaalf ongegrond verklaarde wrakingsverzoeken) is in 2023 sprake van een afname van het aantal wrakingsverzoeken.

In 2023 zijn bij het hof van discipline zes herzieningsverzoeken ingediend. Dit aantal is gelijk aan het aantal herzieningsverzoeken dat in 2022 bij het hof is ingediend. Binnen het hof lezen de voorzitter en de plaatsvervangend voorzitters elkaars beslissingen op gestructureerde wijze mee. Die werkwijze heeft in 2023 bijgedragen aan het geringe aantal ingediende herzieningsverzoeken.

Tot slot heeft het hof van discipline in 2023 zeven zogenoemde 'stopbrieven' verstuurd. In 2022 waren dat er nog 42. Stopbrieven zijn brieven waarin wordt meegedeeld dat op herhaalde klachten, (verwijzings-, herzienings-, of wrakings-)verzoeken en aanverwante correspondentie niet meer zal worden gereageerd. Het gaat dan meestal om veelklagers die een zodanig beslag leggen op de capaciteit van de griffie dat dit in redelijkheid niet meer verantwoord is, ook gelet op de overige taken van het hof van discipline. Het hof is medio 2019 met dit stopbriefbeleid gestart. Vergeleken met 2022 is in 2023 dus sprake van een opvallende daling van het aantal stopbrieven. Dit komt vooral omdat het hof in 2023 in (voorzitters)beslissingen veel meer gebruik heeft gemaakt van een misbruikbepaling om klachten van veelklagers af te wijzen. Klachten zijn dan afgewezen, omdat de betreffende klagers misbruik maken van het klachtrecht zoals bedoeld in de Advocatenwet.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 **Hof van Discipline**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Tabel 3.2.3.2 Bijzondere beslissingen

Bijzondere beslissingen	2023	2022
Interne klacht ((kennelijk) ongegrond / (kennelijk) niet-ontvankelijk)	7	3
Interne klacht (gegrond)	0	0
Wrakingsverzoek (ongeground / niet-ontvankelijk)	6	12
Wrakingsverzoek (gegrond)	0	1
Herzieningsverzoek ongegrond / niet-ontvankelijk	6	5
Herzieningsverzoek gegrond	0	1
Stopbrieven	7	42
Misbruikbepaling in beslissing	15	0

Het hof van discipline heeft in 2023 in hoger beroep geen zaken behandeld waarin sprake was van spoedvoorzieningen.

Tabel 3.2.3.3 Spoedvoorzieningen

Spoedvoorzieningen	2023	2022
Beslissing raad artikel 8e-verzoek bekrachtigd	0	0
Beslissing raad artikel 8e-verzoek vernietigd	0	0
Beslissing raad artikel 60ab-verzoek bekrachtigd	0	0
Beslissing raad artikel 60ab-verzoek vernietigd	0	0
Beslissing raad artikel 60b-verzoek bekrachtigd	0	3
Beslissing raad artikel 60b-verzoek vernietigd	0	0
Beslissing raad artikel 60c-verzoek	0	0
Beslissing raad artikel 60ad-verzoek bekrachtigd	0	0
Beslissing raad artikel 60ad-verzoek vernietigd	0	0
Totaal	0	0

3.2.4 Aard gegronde klachten

Waar gaan de door het hof van discipline gegrond verklaarde klachten in 2023 meestal over?

In de categorie 'gegronde klacht over de eigen advocaat' gaan de meeste klachten over de kwaliteit van dienstverlening, daarna over de communicatie met de cliënt of bejegening,

gevolgd door traagheid en financiën algemeen en ten slotte over informatieverschaffing of instemming van de cliënt.

In de categorie 'gegronde klacht over de advocaat van de wederpartij' gaan de meeste klachten over de in acht te nemen zorg jegens de wederpartij, daarna over grievende uitlatingen, gevolgd door vrijheid van handelen en wat nooit geoorloofd is.

Gegronde dekenbezwaren gaan meestal over het ruime begrip 'wat een advocaat in het algemeen niet betaamt'. Daaronder valt een schending van (een van) de kernwaarden zoals bedoeld in artikel 10a Advocatenwet (onafhankelijkheid, partijdigheid, deskundigheid, integriteit en betrouwbaarheid).

3.2.5 Bekrachtiging en vernietiging

In 2023 heeft het hof van discipline 159 beslissingen in hoger beroep gewezen, ingesteld tegen een beslissing van een raad van discipline. Hieronder vallen niet de beslissingen die zijn genomen in beklagzaken, wrakingen en herzieningen. Een beslissing kan (geheel of gedeeltelijk) worden bekrachtigd, (geheel of gedeeltelijk) worden vernietigd of het beroep kan niet-ontvankelijk worden verklaard. In het laatste geval geeft het hof geen inhoudelijk oordeel over de klacht. Als een klacht in hoger beroep wordt ingetrokken terwijl de raad de klacht gegrond heeft verklaard, beoordeelt het hof of de zaak verder moet worden behandeld in het algemeen belang. Als dat niet het geval is, vernietigt het hof de beslissing van de raad en verstaat dat niet meer op de klacht behoeft te worden beslist.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 **Hof van Discipline**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

	2023	2022
Bekrachtiging (geheel of in overwegende mate)	106	48
Vernietiging (geheel of in overwegende mate)	29	36
Hoger beroep niet-ontvankelijk	24	40
Klacht ingetrokken en hof van discipline verstaat dat niet meer behoeft te worden beslist	0	1
Totaal	159	125

3.2.6 Dekenbezwaren

Het hof van discipline heeft in 2023 in hoger beroep beslist op negentien dekenbezwaren. De uitkomsten van deze procedures waren als volgt:

Beslissingen op dekenbezwaren	2023	2022
Bezwaar (geheel of gedeeltelijk) gegrond	18	4
Bezwaar ongegrond	0	0
Bezwaar ingetrokken en hof verstaat dat niet meer behoeft te worden beslist	1	0
Totaal	19	4

3.2.7 Hoger beroep ingesteld door een deken

In 2023 heeft het hof van discipline in hoger beroep geen zaken behandeld waarin een lokale deken zich in een klachtprocedure heeft gevoegd en hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing van de raad, ook wel dekenappel genoemd. Het verschil met 2022 ziet er als volgt uit:

Hoger beroep door deken	2023	2022
Lokale deken	0	1
Algemeen deken	0	0
Totaal	0	1

3.2.8 Klachten over advocaten die ook deken zijn

In 2023 is bij het hof van discipline twee keer beroep ingesteld tegen een beslissing van een raad van discipline op een klacht over een advocaat die in zijn hoedanigheid van deken handelde. In de ene zaak was de klacht ongegrond ([ECLI:NL:TAHVD:2023:177](#)) en in de andere zaak gegrond ([ECLI:NL:TAHVD:2023:10](#)). In 2022 ging het om twee ongegronde klachten.

Klachten over dekens	2023	2022
Klacht gegrond	1	0
Klacht ongegrond	1	2
Klacht of hoger beroep niet-ontvankelijk	0	0
Totaal	2	2

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 **Jaarcijfers 2023**
  - 3.1 Raden van Discipline
  - 3.2 **Hof van Discipline**
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

3.2.9 Toezichtzaken

Naast hoger beroepsprocedures tegen beslissingen van de raden op een tuchtklacht behandelt het hof van discipline ook zaken die verband houden met toezicht. Het gaat dan om de volgende procedures:

- **artikel 5** Advocatenwet-procedures gaan over beklag tegen de weigering van de raad van de plaatselijke orde van advocaten om een verzoek tot inschrijving als advocaat in behandeling te nemen;
- **artikel 8e** Advocatenwet-procedures gaan over beroep tegen de bijzondere schrapping door de raad van discipline van een advocaat die niet duurzaam en stelselmatig het advocatenberoep uitoefent;
- **artikel 9** Advocatenwet-procedures gaan over beroep van een advocaat tegen de bijzondere schrapping door de raad van de plaatselijke orde van advocaten kort na beëdiging;
- **artikel 9j** Advocatenwet-procedures gaan over beroep van een advocaat tegen de weigering door de secretaris van de algemene raad van de Nederlandse Orde van Advocaten tot aantekening op het tableau (het advocatenregister) als advocaat bij de Hoge Raad;
- **artikel 13** Advocatenwet-procedures gaan over beklag van een cliënt tegen een afwijzende beslissing van de lokale deken om een advocaat aan te wijzen.

In 2023 heeft het hof in deze procedures als volgt beslist:

Beslissingen in toezichtzaken	2023	2022
Artikel 5 gegrond	2	0
Artikel 5 ongegrond/niet-ontvankelijk	0	2
Artikel 8e gegrond	0	0
Artikel 8e ongegrond	0	0
Artikel 9 gegrond	0	0
Artikel 9 ongegrond	0	0
Artikel 9j gegrond	0	0
Artikel 9j ongegrond/niet-ontvankelijk	0	0
Artikel 13 gegrond	2	1
Artikel 13 ongegrond/niet-ontvankelijk	40	51
Totaal	44	54

Het aantal toezichtzaken waarin het hof van discipline een beslissing heeft genomen, is gedaald van 54 beslissingen in 2022 naar 44 beslissingen in 2023.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Schorsingen en schrappingen

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 Schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

In dit hoofdstuk volgt een overzicht van de beslissingen van de raden van discipline (voor zover tegen die beslissingen geen hoger beroep is ingesteld) en het hof van discipline waarbij een schorsing of schrapping is opgelegd. Deze schorsingen en schrappingen zijn in 2023 onherroepelijk geworden. Bij de schorsingen gaat het hier om (gedeeltelijk) onvoorwaardelijke schorsingen van maximaal een jaar op grond van artikel 48 Advocatenwet.

De beslissingen worden hierna samengevat weergegeven. De volledige, geanonimiseerde, beslissingen zijn gepubliceerd op www.tuchtrecht.nl.

4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen

[Hof van Discipline, 18 december 2023, 230073, ECLI:NL:TAHVD:2023:244](#)

Klacht over de eigen advocaat. Klager wilde het bedrag dat hij maandelijks aan het CJIB moest betalen verlagen en had verweerder in dat verband benaderd. Uit de e-mails die klager na het eerste contact aan verweerder stuurde, blijkt duidelijk dat klager ervan uitging dat verweerder hem in de kwestie bijstond. Verweerder heeft echter nagelaten om voortvarend te reageren op de berichten van klager en om voortvarend te handelen in de spoedeisende en voor klager gevoelige kwestie. De raad heeft de klacht gegrond verklaard en een onvoorwaardelijke schorsing van vier weken aan verweerder opgelegd, omdat verweerder door zijn handelwijze de kernwaarde integriteit heeft geschonden.

Het hof is van oordeel dat verweerder niet de kernwaarde integriteit maar wel de kernwaarde deskundigheid heeft geschonden. De ernst van het nalaten in deze zaak in combinatie met het tuchtrechtelijk verleden van verweerder waarin al eerder maatregelen zijn opgelegd voor gebrekkige communicatie leiden tot een onvoorwaardelijke schorsing van twee weken.

[Hof van Discipline, 18 december 2023, 230097D, ECLI:NL:TAHVD:2023:250](#)

Dekenbezwaar. De deken verwijt verweerder dat zij niet voldoet aan de verplichtingen op grond van artikel 7.4 Voda. Op grond daarvan moeten advocaten bepaalde informatie over hun kantoor en praktijk op een website bekendmaken, in het belang van (potentiële) cliënten en wederpartijen. Verweerder heeft ondanks herhaalde toezeggingen niets gedaan. De raad heeft aan verweerder een schorsing van acht weken, waarvan vier voorwaardelijk, opgelegd.

Pas na de beslissing van de raad heeft verweerder een website gelanceerd. Daarmee heeft zij voldaan aan haar verplichtingen op grond van artikel 7.4 Voda. Dit neemt niet weg dat verweerder onbetamelijk heeft gehandeld. Verweerder heeft zich aanvankelijk niet, en uiteindelijk pas na een door de raad opgelegde maatregel en de aanzegging van een last onder dwangsom door de deken laten corrigeren. Verweerder heeft zich daarmee buiten het toezicht op haar beroepsgroep geplaatst. Het hof rekent het verweerder in het bijzonder aan dat zij de deken ruim anderhalf jaar aan het lijntje heeft gehouden en er daardoor blijk van heeft gegeven zijn toezichthoudende positie binnen de beroepsgroep niet serieus te nemen. Bekrachtiging van de door de raad opgelegde schorsing van acht weken, waarvan vier weken voorwaardelijk.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 Schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

[Hof van Discipline, 11 december 2023, 230116, ECLI:NL:TAHVD:2023:224](#)

Klacht over de eigen advocaat. Verweerder is in de informatievoorziening van zijn cliënt ernstig tekortgeschoten en heeft weinig tot niets schriftelijk vastgelegd over de processtrategie, kosten en risico's. Hierdoor kan niet worden vastgesteld of verweerder zijn cliënt voldoende heeft geïnformeerd. Verder kan niet worden vastgesteld of verweerder overleg heeft gevoerd over een verweerschrift en de door de cliënt gewenste correcties op dat stuk. Verweerder heeft door klager overgelegde bewijsstukken wel ingediend bij de rechtbank, maar niet zelfstandig beoordeeld of er meer bewijsstukken nodig waren. Verweerder heeft klager er niet op gewezen dat bepaalde stukken vertaald moesten worden door een beëdigd vertaler. Verweerder had bepaalde stukken voor een zitting aan zijn cliënt moeten sturen, maar heeft dat niet gedaan. Verweerder heeft ook verzuimd de inhoud van de uitspraak van de rechtbank met zijn cliënt te bespreken en hij heeft ook niet geadviseerd over de mogelijkheid van hoger beroep. De raad heeft aan verweerder een schorsing van vier weken, waarvan twee voorwaardelijk, opgelegd.

Het hof heeft ernstige zorgen over de praktijkvoering van verweerder, niet alleen door de klacht van klager, maar ook door de opstelling van verweerder tijdens de klachtprocedure en zijn expliciete opvatting dat gedragsregels 16 en 17 op hem niet van toepassing zijn. Het hof verzwaart daarom de maatregel en legt aan verweerder een onvoorwaardelijke schorsing van zes weken op.

[Hof van Discipline, 24 november 2023, 230111, ECLI:NL:TAHVD:2023:213](#)

Klacht over de eigen advocaat. Klaagster kwam ten onrechte in een opsporingsprogramma van een regionale tv-zender

in beeld als verdachte in een fraudezaak. Klaagster heeft verweerder gevraagd om bijstand bij het indienen van een klacht tegen de bank, maar stelt dat verweerder daarin is tekortgeschoten. De raad heeft aan verweerder een voorwaardelijke schorsing van vier weken opgelegd voor schending van zijn zorgplicht.

Het hof is met de raad van oordeel dat de klacht gegrond is. Verweerder heeft onvoldoende oog gehad voor de belangen van klaagster en heeft haar niet deskundig en voortvarend bijgestaan. Verweerder heeft klaagster aan haar lot overgelaten in een voor haar stressvolle situatie. Tijdens de sporadische contactmomenten stelde verweerder vragen aan klaagster waarop hij het antwoord al had moeten weten. Dat zweemt naar tijd rekken, waardoor verweerder klaagster nog langer in het ongewisse liet. Het hof maakt zich ernstige zorgen om de praktijkuitoefening van verweerder, ook vanwege de eerder aan verweerder opgelegde maatregelen in andere zaken. Verder heeft verweerder tegen de klacht bij de raad geen inhoudelijk verweer gevoerd, is zijn beroepschrift uiterst marginaal en is hij zonder kennisgeving niet verschenen op de zitting van het hof. Er lijkt sprake te zijn van een meer dan incidenteel tekortschieten in de beroepsuitoefening door verweerder. Dat is reden voor het hof om een zwaardere maatregel op te leggen. Onvoorwaardelijke schorsing van vier weken.

[Hof van Discipline, 20 november 2023, 230064S, ECLI:NL:TAHVD:2023:210](#)

Dekenbezwaar. De deken verwijt verweerder dat zij bij het sluiten van een overeenkomst met een advocaat-stagiaire niet de Beleidsregel Stage en Patronaat heeft gevolgd en dat zij over die overeenkomst onjuiste informatie heeft verstrekt aan het orbureau. Het hof heeft beslissing de door de raad opgelegde maatregel bekrachtigd.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 **Onvoorwaardelijke schorsingen**
  - 4.2 Schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

Verweerster heeft medio 2019 een arbeidsovereenkomst gesloten met een advocaat-stagiaire. In deze arbeidsovereenkomst was een cursuskostenbeding opgenomen dat in strijd was met de Beleidsregel Stage en Patronaat 2018. Kort nadien heeft verweerster aan de deken een aangepaste arbeidsovereenkomst voorgelegd, zonder cursuskostenbeding, en die is door de deken goedgekeurd. Over de cursuskosten heeft verweerster aanvullende afspraken met haar stagiaire gemaakt die toen niet aan de deken zijn voorgelegd. In 2020, 2021 en 2022 liet verweerster desgevraagd aan de deken weten dat de overeenkomst met de stagiaire niet was gewijzigd. De stagiaire heeft, na afronding van de stage, de afspraken met verweerster aan de deken voorgelegd voor advies. De deken zag in de gang van zaken terecht grond voor indiening van een dekenbezwaar. Verweerster heeft bewust afgeweken van de Beleidsregel Stage en Patronaat en zij heeft de deken bewust misleid. Daarmee heeft verweerster het vertrouwen in de beroepsgroep geschaad en haar voorbeeldfunctie, in het bijzonder in haar relatie tot de stagiaire, miskend. Schorsing van vier weken, waarvan twee voorwaardelijk.

[Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 20 november 2023, 23-397/DB/LI/D ECLI:NL:TADRSHE:2023:126](#)

Dekenbezwaar. Deken verwijt verweerder dat hij in strijd heeft gehandeld met diverse bepalingen van de Wwft, dat zijn kantoororganisatie niet heeft voldaan aan hetgeen van een behoorlijk handelende advocaat mag worden verwacht en dat hij cliënten gebrekkig heeft geïnformeerd en in strijd heeft gehandeld met de regelgeving over derdengelden. Ook verwijt de deken verweerder dat hij heeft gehandeld in strijd met de kernwaarden onafhankelijkheid en integriteit en gedragsregel 2 door aan vennootschappen die hij bijstond en waarin verweerder via een aan hem gelieerde

vennootschap ook heeft geparticipeerd een geldlening te verstrekken, waardoor sprake is van belangenverstrengeling. Schorsing van vier weken, waarvan twee weken voorwaardelijk.

[Raad van Discipline Den Haag, 6 november 2023, 23-233/DH/DH, ECLI:NL:TADRSGR:2023:224](#)

Klacht over de eigen advocaat. Verweerder heeft volhard in zijn weigering het dossier aan klager te verstrekken, waarbij hij zich ten onrechte heeft beroepen op zijn retentierecht. Ook heeft verweerder daarbij de voorwaarde gesteld dat klager zijn tuchtklacht tegen verweerder moest intrekken. Toen klager verweerder aansprakelijk stelde, heeft verweerder geweigerd de aansprakelijkstelling door te sturen aan zijn verzekeraar. Verweerder heeft daarmee onzorgvuldig en onprofessioneel gehandeld, de belangen van klager geschaad en het vertrouwen in de advocatuur beschaamd. Onvoorwaardelijke schorsing van vier weken.

[Raad van Discipline Den Haag, 18 september 2023, 23-381/DH/DH/D, ECLI:NL:TADRSGR:2023:194](#)

Dekenbezwaar. Verweerder heeft tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld door niet te voldoen aan gedragsregel 29 en verschillende bepalingen in de Verordening op de Advocatuur. Zo heeft hij niet voldaan aan de administratieplicht, heeft hij zijn kantoornaam niet aangepast en is hij de enige bestuurder geweest van de stichting beheer derdengelden. Daarbij heeft hij informatie over onder meer de derdengeldenrekening niet aan de deken verstrekt, terwijl de wel door hem verstrekte informatie op het eerste gezicht vragen oproept over de juistheid van het gebruik van de derdengeldenrekening. Onvoorwaardelijke schorsing van 26 weken.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 Schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

[Hof van Discipline, 19 juni 2023, 220205S, ECLI:NL:TAHVD:2023:100](#)

Klacht over de eigen advocaat. Net als de raad is het hof van oordeel dat verweerder ernstig is tekortgeschoten jegens klager. Verweerder heeft klager vanaf 2014 bijgestaan en geadviseerd, maar uit het dossier blijkt niet wat verweerder tussen 2014 en 2018 voor klager heeft gedaan. Daarnaast is onduidelijk gebleven wat verweerder klager al dan niet heeft geadviseerd en welke strategie verweerder in de zaak van klager voor ogen stond. Verweerder heeft ook geen specificatie van de door hem besteede tijd aan werkzaamheden voor klager kunnen verstrekken. Wel heeft hij op enig moment € 2.000,- contant van klager ontvangen waar verweerder geen ontvangstbewijs voor heeft afgegeven en hij ook niet op andere wijze aan klager de ontvangst van het bedrag heeft bevestigd. De raad heeft aan verweerder de maatregel van een voorwaardelijke schorsing van twee weken opgelegd met als bijzondere voorwaarde dat verweerder klager een schadevergoeding van € 2.000,- betaalt.

Verweerder heeft het dossier na de zitting bij het hof zowel per e-mail als per aangetekende post alsnog aan klager heeft doen toekomen. Dit laat echter onverlet dat verweerder dat veel eerder had moeten doen. Het baart het hof zorgen dat verweerder in korte tijd meerdere tuchtrechtelijke veroordelingen heeft gehad in zaken die verband houden met het niet goed bijstaan van cliënten en het niet goed vastleggen van afspraken, onder andere met betrekking tot financiële kwesties. Het hof ziet op grond van het feit dat verweerder – ruimschoots – voor de zitting in beroep het dossier aan klager had kunnen verstrekken en aan de voorwaarde van de raad had kunnen voldoen, geen reden om een lichtere maatregel op te leggen. Bekrachtiging van de door de raad opgelegde maatregel.

[Hof van Discipline, 2 juni 2023, 220263D en 220264D, ECLI:NL:TAHVD:2023:84](#)

Twee dekenbezwaren tegen dezelfde verweerder. Het hof acht de dekenbezwaren net als de raad gegrond. Verweerder heeft niet voldaan aan de (redelijke) verzoeken van de deken om medewerking en informatie. Dat verweerder binnen vier weken na de beslissing van de raad alsnog de gevraagde bewijsstukken van opleiding en intervisie heeft aangeleverd en in zoverre aan de door de raad gestelde bijzondere voorwaarde heeft voldaan, heeft niet tot gevolg dat de raad het dekenbezwaar ten onrechte gegrond heeft verklaard.

Het hof ziet een patroon in het door verweerder vertoonde gedrag van niet, althans niet volledig en tijdig, reageren. Het hof maakt zich zorgen over verweeders praktijkvoering zoals hij die ter zitting heeft uiteengezet. Daarbij betreft het hof dat verweerder weliswaar enig zelfinzicht toont, maar de risico's van zijn handelen niet volledig lijkt te onderkennen. Ondanks het getoonde inzicht in zijn tekortschieten, is verweerder er nog altijd niet in geslaagd volledig te voldoen aan het toch eenvoudige verzoek van de deken. Gelet op de lange duur van dat tekortschieten en in aanmerking nemend dat verweerder ter zitting heeft verklaard dat hij de gevraagde stukken nog diezelfde week kon aanleveren, ziet het hof aanleiding de termijn waarbinnen aan de door de raad gestelde bijzondere voorwaarde moet worden voldaan te verkorten tot een week na openbaarmaking van deze beslissing. Schorsing van vier weken, waarvan twee weken voorwaardelijk en oplegging van bijzondere voorwaarden.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 **Onvoorwaardelijke schorsingen**
  - 4.2 Schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

[Raad van Discipline Den Haag, 3 april 2023, 22-1008/DH/RO, ECLI:NL:TADRSGR:2023:60](#)

Klacht over advocaat in andere hoedanigheid. Verweerder heeft er onvoldoende voor gezorgd dat er geen misverstand zou kunnen ontstaan over zijn hoedanigheid. Hij heeft een absoluut ongeoorloofd advies gegeven om de bankrekening van een onderneming aan de vooravond van een (mogelijk) faillissement te (laten) legen en hij heeft de curator in het faillissement willen laten geloven dat een overeenkomst tot overdracht van activa van de failliet (volledig) tot stand was gekomen voordat de rechter het faillissement had uitgesproken. Verweerder – zichzelf profilerend als specialist insolventierecht – heeft met dit alles de kernwaarde integriteit geschonden. Schorsing van zes weken, waarvan drie voorwaardelijk.

[Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 27 maart 2023, 22-911/AL/NN/D, ECLI:NL:TADRARL:2023:67](#)

Dekenbezwaar. De deken verwijt verweerder dat hij de raad van de orde onjuist heeft geïnformeerd over de invulling van zijn advocaatstage. Dit is relevant voor de wijze waarop het toezicht vanuit de orde wordt ingestoken. Een advocaat dient op zijn woord te worden vertrouwd en daarin past niet een handelen of nalaten dat er in de kern op neer komt dat de raad van de orde van advocaten en de deken worden misleid. Het gevolg van de handelwijze van verweerder is geweest dat de orde vooraf onvoldoende waarborgen heeft kunnen stellen voor een juiste praktijkuitoefening en dat onvoldoende toezicht op de stage is gehouden. Verweerder heeft hiermee niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt en in strijd gehandeld met de kernwaarde integriteit en de gedragsregels. Hoewel verweerder zichzelf al van het

tableau heeft laten uitschrijven, is de oplegging van een zware sanctie noodzakelijk. Onvoorwaardelijke schorsing van dertien weken.

[Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 27 maart 2023, 22-947/AL/NN/D, ECLI:NL:TADRARL:2023:68](#)

Dekenbezwaar. De deken verwijt verweerder dat hij als patroon de raad van de orde onjuist heeft geïnformeerd over de invulling van de advocaatstage van medeverweerder. Een advocaat dient op zijn woord te worden vertrouwd en daarin past niet een handelen of nalaten dat er in de kern op neer komt dat de raad van de orde van advocaten en de deken worden misleid. Het gevolg van de handelwijze van verweerder is geweest dat de orde vooraf onvoldoende waarborgen heeft kunnen stellen voor een juiste praktijkuitoefening en dat onvoldoende toezicht op de stage is gehouden. Verweerder heeft hiermee niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt en daarmee in strijd gehandeld met de kernwaarde integriteit en de gedragsregels. Onvoorwaardelijke schorsing van dertien weken.

[Raad van Discipline 's-Hertogenbosch, 6 maart 2023, 22-775/DB/LI/D, ECLI:NL:TADRSHE:2023:28](#)

Dekenbezwaar. Verweerder heeft tuchtrechtelijk verwijtbaar gehandeld doordat hij in strijd met gedragsregel 29 stelselmatig in gebreke is gebleven de door de deken gevraagde bescheiden te verschaffen. Daarnaast heeft verweerder gehandeld in strijd met de uit artikel 6.5 lid 1 sub b Voda voortvloeiende administratieplicht. Schorsing van zes weken, waarvan vier weken voorwaardelijk.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 **Onvoorwaardelijke schorsingen**
  - 4.2 Schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

[Hof van Discipline, 6 februari 2023, 220142, ECLI:NL:TAHVD:2023:21](#)

Klacht over de eigen advocaat. Verweerder was bevriend met klagster en haar echtgenoot (de man). In 2011 heeft verweerder klagster voorzien van rechtsbijstand en in 2015 heeft verweerder namens klagster en de man een gezamenlijk verzoek tot echtscheiding ingediend. In verband met de boedelscheiding hadden klagster en de man ieder een eigen advocaat. Na 2016 heeft verweerder de man bijgestaan in twee kwesties.

Verweerder had zich, zodra hij bij de intake van de eerste kwestie de feiten gepresenteerd kreeg door de man, moeten realiseren dat een situatie zou (kunnen) ontstaan waarin hij per definitie niet vrij zou staan de zaak te behandelen, gelet op de betrokkenheid van klagster in de kwestie. Door de man bij te staan in de twee kwesties heeft verweerder in strijd gehandeld met artikel 46 Advocatenwet en de kernwaarden integriteit en partijdigheid. Dit optreden van verweerder en de daarbij door hemzelf gecreëerde mist rondom de rol die hij aannam tegenover klagster (huisvriend, juridisch adviseur of advocaat van de man) heeft zich bovendien over een lange periode uitgestrekt. Verweerder had professionele distantie moeten betrachten en zich als advocaat moeten onttrekken in de twee kwesties. Dat verweerder dit heeft nagelaten acht het hof tuchtrechtelijk ernstig verwijtbaar. Bekrachtiging van de door de raad opgelegde maatregel. Onvoorwaardelijke schorsing van vier weken.

[Hof van Discipline, 16 januari 2023, 210231D, ECLI:NL:TAHVD:2023:16](#)

Dekenbezwaar. De raad heeft dit dekenbezwaar gegrond verklaard en aan verweerder een berisping opgelegd. De deken komt in hoger beroep tegen de hoogte van de opgelegde maatregel. Terecht volgens het hof.

Verweerder heeft onbetamelijk gehandeld door aan de advocaat van de wederpartij van zijn cliënt te verklaren dat het verschuldigde bedrag op zijn derdengeldenrekening was ontvangen. Toen dat niet zo bleek te zijn, is verweerder lange tijd de schijn blijven ophouden dat het bedrag wel was gestort. Verder heeft verweerder onbetamelijk gehandeld door de hoogte van de vordering ter discussie te stellen, terwijl daarover reeds overeenstemming was bereikt en garanties waren afgegeven. Dit laakbare handelen raakt aan het algemeen belang: de maatschappij, waaronder ook de wederpartij, moet er immers op kunnen vertrouwen dat een advocaat betrouwbaar is in de feitelijke mededelingen die hij doet. Door bewust en stelselmatig de door hem in het leven geroepen onwaarheid gedurende een lange tijd bewust in leven te houden, heeft verweerder de kernwaarde integriteit flagrant geschonden. Het hof legt daarom een fors zwaardere maatregel op dan de raad. Schorsing van zes weken, waarvan vier weken voorwaardelijk.

[Hof van Discipline, 13 januari 2023, 220103, ECLI:NL:TAHVD:2023:3](#)

Klacht over de eigen advocaat. Verweerder heeft namens klagster geen conclusie van antwoord ingediend en te laat uitstel gevraagd. Verweerder heeft klagster daarover niet of onvoldoende geïnformeerd en haar ook onvoldoende gewezen op de nadelige gevolgen van het niet voeren van verweer. Doordat verweerder heeft nagelaten tijdig een

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 **Schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

conclusie van antwoord in te dienen of tijdig uitstel daarvoor te vragen, heeft verweerder ook een derde niet in vrijwaring kunnen oproepen. Verder heeft verweerder pas na ontvangst van het standpunt van de deken over de klacht het voorschot aan klaagster terugbetaald. Het had op de weg van verweerder gelegen om direct te reageren op de verzoeken van klaagster en het betaalde voorschot meteen aan klaagster terug te betalen. Door aldus te handelen heeft verweerder de voor advocaten geldende kernwaarde van zorgvuldigheid en deskundigheid niet in acht genomen. Dat verweerder in het hoger beroep heeft uitgelegd welke omstandigheden speelden ten tijde van de feiten en kenbaar heeft gemaakt dat hij verantwoordelijkheid wil nemen voor zijn handelen, maakt de beoordeling in het hoger beroep niet anders. Bekrachtiging van de door de raad opgelegde schorsing van acht weken, waarvan vier weken voorwaardelijk.

4.2 Schrappingen

[Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 18 december 2023, 23-162/AL/MN/D, ECLI:NL:TADRARL:2023:319](#)

Dekenbezwaar. Verweerder heeft, gezien zijn onherroepelijke veroordeling tot een gevangenisstraf voor de duur van 5,5 jaar voor zeer ernstige strafbare feiten begaan als advocaat, absoluut ongeoorloofd gehandeld en evident niet gehandeld zoals een behoorlijk advocaat betaamt in de zin van artikel 46 Advocatenwet. Ook heeft hij in strijd gehandeld met de in de Voda genoemde onderzoeksplicht en gedragsregel 11. Daarnaast heeft verweerder met zijn handelen op zeer ernstige wijze de kernwaarden onafhankelijkheid, integriteit en geheimhouding geschonden. Doordat verweerder tijdens de rechtsbijstand van zijn gedetineerde cliënt bovendien zijn wettelijke privileges als advocaat heeft misbruikt, heeft dat geleid tot aangescherpte maatregelen onder meer in de EBI.

Het handelen van verweerder heeft niet alleen een ernstige impact en negatieve afstraling op de eigen beroepsgroep gehad, maar ook maatschappelijk tot veel onrust geleid over de bijzondere rechtspositie van een advocaat die volgens de huidige regels ook eigen familie mag bijstaan. Dat dit laatste punt zowel binnen als buiten de beroepsgroep tot vragen leidt is begrijpelijk, omdat in deze zaak is komen vast te staan dat verweerder, door de rechtsbijstand aan zijn gedetineerde neef, ook de kernwaarde onafhankelijkheid op ernstige wijze heeft geschonden. Schrapping.

[Hof van Discipline, 27 oktober 2023, 230069D, ECLI:NL:TAHVD:2023:181](#)

Dekenbezwaar. Verweerder is het niet eens met het handelen van de deken en de wijze waarop zij onderzoek doet naar zijn praktijk. Verweerder stelt dit bij derden aan de kaak en ziet zichzelf als klokkenluider. Verweerder gaat daarbij alle grenzen voorbij. Door zijn zware, niet onderbouwde beschuldigingen niet alleen tegen de deken te uiten, maar die ook bewust te delen met derden heeft verweerder de grenzen van de betamelijkheid in vergaande mate overschreven. Verweerder ondermijnt bovendien de toezichthoudende functie van de deken en is er enkel op gericht de deken te schaden, terwijl de deken in haar positie – vanwege haar geheimhoudingsplicht – niet vrij is om daarop te reageren of zich vrijelijk te verdedigen. Verweerder laat zich daarbij niet corrigeren door toezichthouders of tuchtrechters, waardoor hij zichzelf buiten de beroepsgroep heeft geplaatst. Desgevraagd geeft verweerder aan dat hij zijn kruistocht tegen de deken niet zal staken. Schrapping in hoger beroep bekrachtigd.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 **Schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

[Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 16 oktober 2023, 23-176/AL/MN, ECLI:NL:TADRARL:2023:246](#)

Klacht over de eigen advocaat. Verweerder heeft erkend dat hij, ondanks de daartoe door klager verstrekte opdrachten en de urgentie van klager, tot tweemaal toe geen procedure voor verlaging van de aan klager opgelegde kinderalimentatie is gestart. Daarnaast heeft verweerder niet aan zijn inlichtingenplicht richting klager voldaan en is hij daarover niet eerlijk geweest. In een gezagprocedure heeft verweerder de volgens klager daarover gemaakte – en zeer wezenlijke – afspraken niet schriftelijk vastgelegd. Verweerder heeft op dit punt onvoldoende regie gevoerd. Verweerder heeft de belangen van klager volstrekt onvoldoende behartigd en de kernwaarden deskundigheid en integriteit geschonden. Op grond van de ernst van de verwijten, het omvangrijke tuchtrechtelijk verleden van verweerder en het feit dat verweerder ter zitting geen, althans onvoldoende, inzicht heeft getoond in zijn eigen handelen, is het niet verantwoord dat verweerder de praktijk als advocaat in de toekomst nog uitoefent. Schrapping.

[Hof van Discipline, 8 september 2023, 230009SD en 23001S, ECLI:NL:TAHVD:2023:158](#)

Klacht over de eigen advocaat en dekenbezwaar. Verweerder heeft zijn cliënt ruim twee jaar voorgehouden dat bij de kantonrechter een procedure aanhangig was over een loonvordering, terwijl dat in werkelijkheid niet zo was. Partijen communiceerden via WhatsApp en uit de berichten blijkt dat verweerder zijn cliënt telkens tamelijk gedetailleerde informatie verstrekte over een procedure die niet bestond en dat hij zijn cliënt telkens beloftes deed die hij niet nakwam. Verweerder heeft zijn eigen cliënt aldus lange tijd voor-

gelogen, waar de cliënt aanzienlijk nadeel van heeft ondervonden. Verweerder heeft door bij klager het voeren van een procedure voor te wenden in strijd gehandeld met de kernwaarden partijdigheid, deskundigheid en integriteit. De raad heeft aan verweerder een schrapping opgelegd.

In hoger beroep heeft verweerder aangevoerd dat hij zijn praktijkvoering met hulp van coaches heeft verbeterd en dat hij werkt aan zijn persoonlijke problemen. Dit alles heeft het hof niet tot de overtuiging gebracht dat verweerder een tweede kans verdient, omdat de gedragingen van verweerder daarvoor te ernstig zijn. Daarnaast heeft verweerder te weinig inzichtelijk gemaakt hoe hij zijn praktijkvoering wenst te verbeteren. Bekrachtiging schrapping.

[Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden, 4 september 2023, 23-087/AL/GLD/D, ECLI:NL:TADRARL:2023:215](#)

Dekenbezwaar. Doordat verweerder structureel niet of veel te laat reageerde op de aan hem gerichte correspondentie is hij tekortgeschoten in zijn zorgplicht richting zijn cliënten en wederpartijen. Daarnaast heeft verweerder de deken langdurig belemmerd in haar toezichthoudende taak en is hij gedane toezeggingen telkens niet nagekomen. Die opstelling van verweerder richting de deken geeft geen blijk van respect en gevoel voor onderlinge verhoudingen en de toezichthoudende en controlerende taak van de deken. Verweerder heeft ondanks aanmaningen ook nagelaten om zijn financiële bijdragen voor de jaren 2020 en 2021 te voldoen. Ook al heeft verweerder tijdens de zitting verklaard dat hij inziet wat hij verkeerd heeft gedaan in zijn opstelling richting de deken, toch heeft verweerder de raad niet kunnen overtuigen dat sprake is van enig inzicht in het verwijtbare

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 **Schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

van zijn handelen. Verweerder heeft de door hem gedane toezeggingen aan de deken niet alleen veel te laat gedaan, maar hij heeft daar ook daarna verder niets mee gedaan. Schrapping.

[Raad van Discipline Den Haag, 5 juni 2023, 23-977/DH/DH, ECLI:NL:TADRSGR:2023:123](#)

Klacht over de eigen advocaat. Verweerder heeft klager bijgestaan in een belastingkwestie. Na een zeer summier hoger beroepschrift heeft verweerder geen nader verweer gevoerd, heeft hij klager niet op de hoogte gesteld van de zitting en is hij ook niet op de zitting verschenen. Verweerder heeft de uitspraak in hoger beroep pas ruim na het verstrijken van de cassatietermijn aan klager verstuurd, waardoor klager de mogelijkheid van cassatie is ontnomen. Opeenstapeling van fouten. Verweerder heeft zich bovendien van het tableau laten schrappen, maar klager hierover niet geïnformeerd. Handelen in strijd met kernwaarden deskundigheid en integriteit. Verweerder weigert bovendien verantwoording af te leggen. Schrapping.

In de volgende vier beslissingen van 17 februari 2023 ([220031D](#), [220032](#), [220033D](#), [220034](#)) gaat het om drie klachten en een dekenbezwaar tegen dezelfde verweerder. Deze zaken vloeien voort uit dezelfde kwestie: de bijstand van verweerder aan een kroongetuige en de uitlatingen die verweerder na beëindiging van die bijstand aan derden heeft gedaan. In het verwijtbare handelen van deze verweerder in de vier zaken gezamenlijk heeft de raad aanleiding gezien om aan verweerder een schrapping op te leggen. Het hof volgt de raad hierin.

[Hof van Discipline, 17 februari 2023, 220031D, ECLI:NL:TAHVD:2023:17](#)

Dekenbezwaar gegrond. Verweerder heeft zijn geheimhoudingsplicht geschonden in een interview in het AD, omdat hij hierin uitlatingen heeft gedaan over zijn voormalige cliënt (de klager in zaak 220034), over bijzonderheden van de door hem behandelde zaak en over de aard en omvang van de belangen van zijn voormalige cliënt. Al deze uitlatingen vallen onder de geheimhoudingsplicht van een advocaat. De geheimhoudingsplicht ziet ook op persoonlijke waarnemingen van verweerder over (de persoon, het karakter of het uiterlijk van) de cliënt en op zijn persoonlijke (mening over zijn) ervaringen met die cliënt.

Het hof is met de raad van oordeel dat de door verweerder aangevoerde omstandigheden – te weten het algemeen belang, de confrontatie met journalisten van het AD die van (wijlen) de klager in zaak 220033D onjuiste informatie hadden gekregen over de reden van beëindiging van de samenwerking met de kroongetuige en een door hem gestelde bedreiging door de cliënt – geen doorbreking van zijn geheimhoudingsplicht rechtvaardigen.

Indien verweerder meende dat er omstandigheden waren die de doorbreking van zijn geheimhoudingsplicht rechtvaardigden, dan had het op zijn weg gelegen om daarover met de deken overleg te plegen. Verweerder heeft dit nagelaten. Schrapping.

[Hof van Discipline, 17 februari 2023, 220032, ECLI:NL:TAHVD:2023:18](#)

Deze klacht is ingediend door een (voormalig) advocaat die verweerder onwelwillendheid verwijt. In het bijzonder gaat het om het verwijt dat verweerder zich in een interview met

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 **Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 **Schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

het AD heeft uitgelaten over klager en de indruk heeft gegeven dat klager banden zou hebben met de criminele organisatie van de verdachte in het Marengo-proces.

Het is niet verweerder die klager heeft beschuldigd van lekken naar (de organisatie van) de verdachte in het Marengo-proces en het hebben van banden met die verdachte. Die verdenking circuleerde immers al langer in de media. Nieuw in de door verweerder gedane uitlatingen aan het AD was wel dat naar zijn zeggen het OM een samenwerking tussen de oorspronkelijke klager in zaak 220033D en de kroongetuige onwenselijk zou vinden juist vanwege die verdenking jegens klager. Dat dit verband eerder in de media is geuit, is niet gebleken. Wat daar ook van zij, de door verweerder gedane uitlatingen onder verwijzing naar een (beweerdelijk) telefoongesprek met de zaaksofficier kunnen door lezers al snel begrepen worden als 'waarheid'. Aan dergelijke uitlatingen door een advocaat die bij die zaak betrokken is geweest zal meer waarde en gezag worden toegekend dan als deze van een willekeurige derde afkomstig zijn, terwijl verweerder over de gesuggereerde banden van klager met een georganiseerde criminele groep geen eigen wetenschap had en over de juistheid van die uitlatingen ook geen bevestiging of juistheid kon geven. Dat lijkt verweerder zich niet dan wel onvoldoende te hebben gerealiseerd. De uitlatingen van verweerder tegen het AD hebben klager (verder) beschadigd.

Verweerder heeft door het doen van zijn uitlatingen in het interview niet de welwillendheid in acht genomen die hij tegenover klager als beroepsgenoot in acht had horen te nemen. Verweerder heeft daarmee in strijd gehandeld met de kernwaarde integriteit.

[Hof van Discipline, 17 februari 2023, 220033D, ECLI:NL:TAHVD:2023:19](#)

In deze zaak is de klacht van klager na zijn overlijden, met toepassing van art. 47a lid 6 Adw, door de deken voortgezet.

Dekenbezwaar gegrond. Verweerder heeft de kroongetuige in het Marengo-proces, klager in zaak 220034, van eind 2019 tot medio maart 2020 bijgestaan. In maart 2020 heeft de kroongetuige de oorspronkelijke klager in deze zaak benaderd om hem als vertrouwenspersoon bij te staan. Verweerder heeft zijn geheimhoudingsplicht geschonden door in een telefoongesprek aan een journalist van de Telegraaf mee te delen dat klager een rol zou gaan spelen in de verdediging van de kroongetuige, waarmee hij mededelingen heeft gedaan over bijzonderheden van een door hem behandelde zaak. Van verweerder kon worden gevergd dat hij zich, meer nog dan gewoonlijk, zorgvuldig rekenschap zou geven van de hem toekomende vrijheid om mededelingen aan de pers te doen, ook over anderen dan zijn cliënt. Verweerder wist als geen ander dat de betrokkenheid als belangenbehartiger van de kroongetuigen in het Marengo-proces met veiligheidsrisico's gepaard gaat. Verweerder moet zich dan ook bewust zijn geweest van het gevaarzettend karakter van zijn handelen. Van hem had dan ook uiterste voorzichtigheid en terughoudendheid mogen worden verwacht. Door desondanks zonder redelijk belang of noodzaak in verband met de zaak van de kroongetuige mededelingen over klager te doen aan een journalist, heeft verweerder in strijd gehandeld met de professionele verantwoordelijkheid die behoort tot de kernwaarde integriteit. Schrapping.

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 Schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

[Hof van Discipline, 17 februari 2023, 220034, ECLI:NL:TAHVD:2023:20](#)

In deze zaak verwijt klager (verdachte en kroongetuige in het Marengo-proces) verweerder dat hij zijn geheimhoudingsplicht heeft geschonden door informatie te verstrekken aan (onder meer) journalisten over de zaak en de persoon van klager. Klager verwijt verweerder verder dat hij na beëindiging van de samenwerking geheimhoudersstukken aan de deken en het OM heeft verstrekt. De raad heeft de klacht in alle onderdelen gegrond verklaard en het hof heeft dat oordeel bekrachtigd.

Het hof heeft oog voor de moeilijke omstandigheden en de grote druk waaronder verweerder moest werken om de kroongetuige bij te staan, als opvolger van de eerdere advocaat van de kroongetuige die na een gewelddadige aanslag op hem was overleden. Dit laat onverlet dat ook van verweerder verwacht wordt dat hij zich houdt aan de voor hem geldende tuchtrechtelijke normen. Verweerder heeft op meerdere momenten op ernstige wijze de kernwaarden betrouwbaarheid en integriteit geschonden in het kader van een maatschappelijk belangwekkende en gevoelige strafzaak, het Marengo-proces. Verweerder had geen gerechtvaardigd belang om zo te handelen en van hem had uiterste terughoudendheid en voorzichtigheid mogen worden verwacht. Op de zitting bij het hof heeft verweerder weinig inzicht getoond in zijn handelen, omdat hij de schuld bij anderen legt in plaats van op zijn handelen te reflecteren. Het hof rekent verweerder daarbij aan dat hij ook op geen enkel moment overleg heeft gezocht met de deken.

[Hof van Discipline, 20 januari 2023, 210378, 210379, 220219 en 220220, ECLI:NL:TAHVD:2023:15 en Hof van Discipline, 11 maart 2024, 230130H, ECLI:NL:TAHVD:2024:70](#)

De beslissing van 20 januari 2023 gaat over vier klachtzaken tegen een advocaat in de hoedanigheid van testamentair executeur. De klachten zijn in vier afzonderlijke dossiers ingediend door, in totaal, drie erfgenamen en de gemachtigde van twee van de drie erfgenamen. De raad heeft de klachten als vier afzonderlijke dossiers behandeld en aan verweerder in de vier afzonderlijke zaken telkens een maatregel opgelegd. Het hof heeft de zaken in hoger beroep gezamenlijk behandeld en daarin één beslissing genomen.

Verweerder heeft het vertrouwen in de advocatuur ernstig beschaamd door bewust – althans had hij zich er bewust van moeten zijn – de erfgenamen onjuist te informeren over de afdracht van de erfbelasting en daarin te volharden, terwijl de Belastingdienst meerdere aanmaningen zond. Toen het gerechtshof een vereffenaar had benoemd en verweerder van rechtswege geen executeur meer was, heeft hij desondanks een (gebrekkige) akte van boedelbeschrijving laten opstellen en ten onrechte gebruikt bij de tuchtrechter, in zijn eigen belang. Ook heeft hij onnodige procedures gevoerd en verzuimd de proceskostenveroordeling te voldoen, waartoe het gerechtshof hem in privé veroordeelde. Tot slot heeft verweerder zich bij de gemeente voorgedaan als executeur, terwijl hij dat niet meer was. Hij heeft de gemeente op die manier informatie ontfutseld over een van de erfgenamen en geprobeerd de belangen van deze erfgenaam te schaden. Schrapping.

Verweerder heeft het door hem ingestelde hoger beroep kort voor de beslissing van 20 januari 2023 ingetrokken. Toen het hof niet direct bevestigde dat geen beslissing meer

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrect en de tuchtrecter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen**
  - 4.1 Onvoorwaardelijke schorsingen
  - 4.2 Schrappingen**
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie

zou volgen, heeft verweerder een wrakingsverzoek ingediend. Het hof heeft de wraking kennelijk ongegrond verklaard en vervolgens de beslissing van 20 januari 2023 gegeven. Daarna heeft verweerder om herziening verzocht. Volgens verweerder is sprake van schending van een fundamenteel rechtsbeginsel, omdat hij niet gehoord is over de intrekking van het hoger beroep.

Bij beslissing van 11 maart 2024 heeft het hof het herzieningsverzoek ongegrond verklaard, omdat verweerder feitelijk wel de gelegenheid heeft gehad om een standpunt in te nemen over de voortzetting van zijn zaak en daarvan ook gebruik heeft gemaakt. Ook de overige door verweerder aangevoerde gronden kunnen niet tot herziening leiden.

[Hof van Discipline, 13 januari 2023, 220082D, ECLI:NL:TAHVD:2023:5](#)

Dekenbezwaar. De raad heeft het bezwaar grotendeels gegrond verklaard en aan verweerder een voorwaardelijke schorsing van zes weken en een onvoorwaardelijke boete van € 5.000,- opgelegd. De deken verzoekt het hof in hoger beroep een strengere maatregel op te leggen.

Verweerder heeft de kernwaarden partijdigheid, (financiële) integriteit, deskundigheid en geheimhouding geschonden. Verweerder heeft werkzaamheden voor enerzijds een zoon en anderzijds diens ouders verricht, zonder zich rekenschap te geven van een mogelijk tegenstrijdig belang. Verweerder

besprak de zaak van de zoon ook met de ouders en heeft daarmee zijn plicht tot geheimhouding geschonden. Verweerder heeft in een strafzaak gedeclareerd bij de Raad voor Rechtsbijstand, maar ook bij de vader van zijn cliënt. In een andere strafzaak heeft verweerder een verleende toevoeging zonder overleg met zijn cliënt ingetrokken, waarna hij bij die cliënt heeft gedeclareerd. Verder verstuurde verweerder geen of ondeugdelijke opdrachtbevestigingen, hield hij zijn cliënten niet op de hoogte van belangrijke informatie, informeerde hij cliënten niet als hij voorzag dat de declaratie hoger zou uitvallen en stuurde hij geen duidelijk en concreet gespecificeerde declaraties. Het handelen van verweerder is zodanig laakbaar dat ieder vertrouwen ontbreekt dat verweerder als betamelijk advocaat kan functioneren. Verweerder laat onverbeterlijk gedrag zien en daarom is voor hem geen plaats in de advocatuur. Schrapping.

-
- 1 Voorwoord
  - 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
  - 3 Jaarcijfers 2023
  - 4 Schorsingen en schrappingen
  - 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023**
  - 6 Links en informatie

Samenstelling tuchtcolleges in 2023

1 Voorwoord

2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter

3 Jaarcijfers 2023

4 Schorsingen en schrappingen

5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023

Hof van Discipline

Raad van Discipline Amsterdam

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden

Raad van Discipline Den Haag

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch

6 Links en informatie

Hof van Discipline

Naam	Functie
mr. J. Blokland	Voorzitter
mw. mr. J.C.A.T. Frima	Plv. voorzitter
mr. A.M.J.G. van Amsterdam	Plv. voorzitter
mr. J.D. Streefkerk	Plv. voorzitter
mw. mr. E.W. de Groot	Plv. voorzitter
mw. mr. T.H. Tanja-van den Broek	Plv. voorzitter tot 1 september 2023
mw. mr. A.R. Sturhoofd	Kroonlid
mr. A.P. Wessels	Kroonlid
mr. V. Wolting	Kroonlid
mr. W.F. Boele	Plv. kroonlid
mr. P.T. Gründemann	Plv. kroonlid tot 24 juni 2023
mw. mr. K.H.A. Heenk	Plv. kroonlid
mr. R. van der Hoeven	Plv. kroonlid
mw. mr. A.M. Koene	Plv. kroonlid
mr. H. Lagas	Plv. kroonlid tot 1 juli 2023
mr. A.J. Louter	Plv. kroonlid tot 1 september 2023
mw. mr. A.E.M. Röttgering	Plv. kroonlid
mr. T.E. van der Spoel	Plv. kroonlid
mr. B. Stapert	Plv. kroonlid
mw. mr. T.H. Tanja-van den Broek	Plv. kroonlid vanaf 1 september 2023
mw. mr. K.H.A. Teuben	Plv. kroonlid
mr. B.J.R. van Tongeren	Plv. kroonlid
mr. J.W.M. Tromp	Plv. kroonlid
mr. R. Verkijk	Plv. kroonlid
mr. J.H. Brouwer	Advocaat-lid
mr. G.C. Endedijk	Advocaat-lid
mw. mr. E.L. Pasma	Advocaat-lid
mr. J.E. Soeharno	Advocaat-lid
mw. mr. J.M. Atema	Plv. advocaat-lid tot 1 juli 2023
mw. mr. P.J.G. van den Boom	Plv. advocaat-lid
mr. Chr. H. van Dijk	Plv. advocaat-lid
mr. R.H. Broekhuijsen	Plv. advocaat-lid

Naam	Functie
mr. G.J.K. van Elsen	Plv. advocaat-lid
mw. mr. E.C. Gelok	Plv. Advocaat-lid
mr. I.P.A. van Heijst	Plv. lid-advocaat
mr. J.A. Huijgen	Plv. lid-advocaat
mw. mr. F.C. van der Jagt-Vink	Plv. lid-advocaat
mw. mr. J.M. Louwrier	Plv. lid-advocaat
mw. mr. E.M.J. Nieuwenhuizen	Plv. lid-advocaat
mw. mr. L.H. Rammeloo	Plv. lid-advocaat
mr. H.H. Tan	Plv. lid-advocaat per 1 oktober 2023
mr. R.N.E. Visser	Plv. lid-advocaat
mw. mr. A. Tijs	Griffier per 11 april 2023
mw. mr. V.H. Wagner	Griffier tot 1 maart 2023
mw. mr. L.E. Verwey	Stafjurist en plv. griffier
mw. mr. M. van der Mark	Plv. griffier tot 15 april 2023
mw. mr. S. Bor	Plv. griffier per 1 juni 2023
mw. mr. A.J.M. Lauvenberg	Zittingsgriffier tot 1 juli 2023
mw. mr. S. Bor	Zittingsgriffier tot 1 juni 2023
mr. M. Bijleveld	Zittingsgriffier
mw. mr. N. Sinjorgo	Zittingsgriffier
mw. mr. A.R. Sijses	Zittingsgriffier per 15 oktober 2023
mw. mr. M. Land-Smorenburg	Zittingsgriffier per 15 oktober 2023
mw. mr. E. Baan	Zittingsgriffier per 24 oktober 2023
mw. mr. B.J.M. Vermulst	Zittingsgriffier per 24 oktober 2023
mw. mr. A. Wijtzes	Zittingsgriffier per 24 oktober 2023
mw. M. Kraaijenbos-Van den Berg	Griffiemedewerker tot 1 september 2023
mw. F. Leemans	Griffiemedewerker per 2 oktober 2023
mw. F. Muller	Griffiemedewerker per 16 februari 2023
mw. L. Stapel	Griffiemedewerker
mw. L. Sterk-Slappendel	Griffiemedewerker

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 **Samenstelling tuchtcolleges in 2023**
  - Hof van Discipline
  - Raad van Discipline Amsterdam**
  - Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden
  - Raad van Discipline Den Haag
  - Raad van Discipline 's-Hertogenbosch
- 6 Links en informatie

Raad van Discipline Amsterdam (arrondissementen Amsterdam en Noord-Holland)

Naam	Functie
mw. mr. M.V. Ulrici	Voorzitter
mw. mr. W. Aardenburg	Plv. voorzitter per 1 januari 2023
mr. H.P.H.I. Cleerdin	Plv. voorzitter tot 1 mei 2023
mw. mr. K.M. van Hassel	Plv. voorzitter
mw. mr. C. Kraak	Plv. voorzitter
mr. E.J. van der Molen	Plv. voorzitter
mw. mr. C.S. Schoorl	Plv. voorzitter
mr. F.J.J. Baars	Lid-advocaat
mw. mr. L.C. Dufour	Lid-advocaat
mw. mr. W. van Eekhout	Lid-advocaat per 1 juli 2023
mr. A.Ch.H. Franken	Lid-advocaat
mw. mr. K.C. van Hoogmoed	Lid-advocaat
mr. D. Horeman	Lid-advocaat
mr. P. van Lingen	Lid-advocaat tot 1 juli 2023
mr. P.F.P. Nabben	Lid-advocaat per 1 juli 2023
mr. C.C. Oberman	Lid-advocaat tot 1 juli 2023

Naam	Functie
mr. H.B. de Regt	Lid-advocaat tot 1 juli 2023
mr. J.H. Stek	Lid-advocaat per 1 juli 2023
mr. R. Vos	Lid-advocaat per 1 juli 2023
mr. H. Bakker	Plv. lid-advocaat
mr. M.J.E. van den Bergh	Plv. lid-advocaat
mw. mr. M. Bootsma	Plv. lid-advocaat
mw. mr. N.M.K. Damen	Plv. lid-advocaat
mw. mr. J.C. Ellerman	Plv. lid-advocaat
mw. mr. C.C. Horrevorts	Plv. lid-advocaat
mw. mr. M. Kemmers	Plv. lid-advocaat
mw. mr. I.J. de Laat	Plv. lid-advocaat
mr. P.J. Mijnsen	Plv. lid-advocaat
mw. mr. N. Borgers-Abu Ghazaleh	Griffier per 1 januari 2023
mw. mr. E.E. Wouters	Plv. griffier per 1 januari 2023
mw. mr. A.E. van Oost	Stafjurist en zittingsgriffier
mw. mr. N.M. van Trijp	Zittingsgriffier per 22 maart 2023
mw. mr. K.J. Verschueren	Zittingsgriffier per 21 maart 2023
mr. P. van Vliet	Zittingsgriffier
mw. mr. F. de Wolf	Zittingsgriffier tot 20 februari 2023
mw. M. Pommerel-Stokkel	Griffiemedewerker
mw. A. Siebeling	Griffiemedewerker

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 **Samenstelling tuchtcolleges in 2023**
- 6 Links en informatie

Hof van Discipline

Raad van Discipline Amsterdam

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden

Raad van Discipline Den Haag

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch

Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden (arrondissementen Gelderland, Overijssel, Midden-Nederland en Noord-Nederland)

Naam	Functie
mr. J.U.M. van der Werff	Voorzitter
mr. G.F. van den Berg	Plv. voorzitter per 1 mei 2023
mr. P.F.A. Bierbooms	Plv. voorzitter
mw. mr. A.R. Creutzberg	Plv. voorzitter
mr. H.F.R. van Heemstra	Plv. voorzitter tot 1 mei 2023
mw. mr. M. Jansen	Plv. voorzitter
mw. mr. M.H. van der Lecq	Plv. voorzitter
mr. M.F.J.N. van Osch	Plv. voorzitter
mr. O.P. van Tricht	Plv. voorzitter
mr. F.E.J. Janzing	Lid-advocaat
mw. mr. G.N. Paanakker	Lid-advocaat
mw. mr. M.H. Pluymen	Lid-advocaat
mw. mr. H.Q.N. Renon	Lid-advocaat
mw. mr. M.J.J.M. van Roosmalen	Lid-advocaat
mw. mr. S.H.G. Swennen	Lid-advocaat
mr. E.H. de Vries	Lid-advocaat
mr. F.B.M. van Aanhold	Plv. lid-advocaat tot 1 april 2023
mw. mr. S.M. Bosch-Koopmans	Plv. lid-advocaat
mw. mr. E.H.M. Harbers	Plv. lid-advocaat
mr. N.A. Heidanus	Plv. lid-advocaat
mr. A.C.H. Jansen	Plv. lid-advocaat tot 1 oktober 2023
mr. E.J.C. de Jong	Plv. lid-advocaat
mr. H. van Katwijk	Plv. lid-advocaat per 1 april 2023
mr. W.W. Korteweg	Plv. lid-advocaat
mw. mr. M. Lont	Plv. lid-advocaat per 6 april 2023

Naam	Functie
mr. P.Th. Mantel	Plv. lid-advocaat
mw. mr. N.C. Milani	Plv. lid-advocaat per 6 april 2023
mr. J.J. Molenaar	Plv. lid-advocaat per 1 april 2023
mw. mr. A.E. Mulder	Plv. lid-advocaat per 1 oktober 2023
mw. mr. Y.M. Nijhuis	Plv. lid-advocaat
mw. mr. C.A.Th. Philipsen	Plv. lid-advocaat
mw. mr. E.M.G. Pouls	Plv. lid-advocaat
mw. mr. P. Rijnsburger	Plv. lid-advocaat
mr. H.K. Scholtens	Plv. lid-advocaat
mw. mr. A.W. Siebenga	Plv. lid-advocaat
mw. mr. M. Tijseling	Plv. lid-advocaat
mr. M.W. Veldhuijsen	Plv. lid-advocaat
mr. H.J. Voors	Plv. lid-advocaat
mr. S.J. de Vries	Plv. lid-advocaat
mw. mr. M.M. Goldhoorn	Griffier
mr. W.B. Kok	Plv. griffier
mw. mr. A.E. van Oost	Stafjurist en zittingsgriffier
mw. mr. W.E. Markus-Burger	Zittingsgriffier
mr. H.P.J. Meijerink	Zittingsgriffier per 21 maart 2023
mw. mr. M.M.C. van der Sanden	Zittingsgriffier
mw. mr. N.M. van Trijp	Zittingsgriffier
mw. mr. S.J. Velsink	Zittingsgriffier per 18 april 2023
mw. R. Boers-Osinga	Griffiemedewerker
mw. T.L. Derksen-Wigman	Griffiemedewerker
mw. A.T. Dries	Griffiemedewerker

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 **Samenstelling tuchtcolleges in 2023**
  - Hof van Discipline
  - Raad van Discipline Amsterdam
  - Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden
  - Raad van Discipline Den Haag**
  - Raad van Discipline 's-Hertogenbosch
- 6 Links en informatie

Raad van Discipline Den Haag (arrondissementen Den Haag en Rotterdam)

Naam	Functie
mr. S.M. Krans	Voorzitter
mw. mr. M.P.J.G. Göbbels	Plv. voorzitter tot 1 oktober 2023
mw. mr. A. van Luijk	Plv. voorzitter
mw. mr. H.C.A. de Groot	Plv. voorzitter
mw. mr. A.E.A.M. van Waesberghe	Plv. voorzitter per 1 oktober 2023
mw. mr. P.O.M. van Boven-de Groot	Lid-advocaat
mw. mr. J.G. Colombijn-Broersma	Lid-advocaat
mr. R. de Haan	Lid-advocaat
mw. mr. T. Hordijk	Lid-advocaat tot 1 oktober 2023
mw. mr. M. Laning	Lid-advocaat
mr. M.J. Smit	Lid-advocaat tot 3 augustus 2023
mw. mr. W.R. Arema	Lid-advocaat
mr. D. de Knijff	Lid-advocaat vanaf 6 april 2023

Naam	Functie
mw. mr. M.G. van den Boogerd	Plv. lid-advocaat
mr. M. de Klerk	Plv. lid-advocaat
mr. A. Schaberg	Plv. lid-advocaat
mr. A.B. Baumgarten	Plv. lid-advocaat
mr. B.F. van Noort	Plv. lid-advocaat
mw. mr. E.A.L. van Emden	Plv. lid-advocaat
mr. M.A.M. Wagemakers	Plv. lid-advocaat
mw. mr. D.G.M. van den Hoogen	Plv. lid-advocaat
mr. W. Knoester	Plv. lid-advocaat
mr. G. Sarier	Plv. lid-advocaat
mr. F.G.L. van Ardenne	Plv. lid-advocaat
mr. A.N. Kampherbeek	Plv. lid-advocaat
mw. mr. A. Tijs	Griffier tot 1 april 2023
mw. mr. C.M. van de Kamp	Griffier per 1 april 2023 Plv. griffier tot 1 april 2023
mr. M.A.A. Traousis	Plv. griffier per 1 juni 2023
mw. mr. A.E. van Oost	Stafjurist en zittingsgriffier
mw. mr. M.C.C. van der Sanden	Zittingsgriffier
mw. mr. N.M. van Trijp	Zittingsgriffier
mw. E. Dijkshoorn	Griffiemedewerker
mw. A. Joris	Griffiemedewerker
mw. F. Muller	Griffiemedewerker tot 16 februari 2023

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 **Samenstelling tuchtcolleges in 2023**
  - Hof van Discipline
  - Raad van Discipline Amsterdam
  - Raad van Discipline Arnhem-Leeuwarden
  - Raad van Discipline Den Haag
  - Raad van Discipline 's-Hertogenbosch**
- 6 Links en informatie

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch (arrondissementen Oost-Brabant, Limburg en Zeeland-West-Brabant)

Naam	Functie
mr. E. Loesberg	Voorzitter
mw. mr. S.H.L. Baggel	Plv. voorzitter
mr. P.H. Brandts	Plv. voorzitter tot 1 mei 2023
mr. R.A.J. van Leeuwen	Plv. voorzitter
mw. mr. J.M.H. Schoenmakers	Plv. voorzitter
mr. V.E.J. Noelmans	Plv. voorzitter vanaf 1 mei 2023
mr. H.C.M. Schaeken	Lid-advocaat
mr. M.M.C. van de Ven	Lid-advocaat
mr. J.D.E. van den Heuvel	Lid-advocaat tot 1 december 2023
mr. E.J.M. Rosier	Lid-advocaat
mw. mr. M. Callemeyn	Lid-advocaat
mr. R. van den Dungen	Lid-advocaat
mr. W. van Beek	Lid-advocaat tot 1 februari 2023

Naam	Functie
mw. mr. A. Perdaems	Lid-advocaat vanaf 1 februari 2023
mw. mr. A.A.T. van Ginderen	Plv. lid-advocaat
mr. U.T. Hoekstra	Plv. lid-advocaat
mr. H.C. Struijk	Plv. lid-advocaat
mr. J. Luijten	Plv. lid-advocaat
mw. mr. A.A.M. Schutte	Plv. lid-advocaat
mw. mr. W.A.A.J. Fick-Nolet	Plv. lid-advocaat
mr. A.J.F. van Dok	Plv. lid-advocaat
mr. M.J. Hoekstra	Plv. lid-advocaat
mw. mr. I.J.M. Huysmans-van Opstal	Griffier tot 1 juni 2023
mw. mr. T.H.G. Huber-van de Langenberg	Griffier per 1 juni 2023 Plv. griffier tot 1 juni 2023
mr. M.A.A. Traousis	Plv. griffier vanaf 1 juni 2023
mw. mr. A.E. van Oost	Stafjurist en zittingsgriffier
mw. mr. C.M. van den Reek	Zittingsgriffier
mw. M.C.J.C. van Dort-Leijten	Griffiemedewerker
mw. T.R. van Gorkum	Griffiemedewerker

-
- 1 Voorwoord
  - 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
  - 3 Jaarcijfers 2023
  - 4 Schorsingen en schrappingen
  - 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
  - 6 Links en informatie**

Links en informatie

- 1 Voorwoord
- 2 Over tuchtrecht en de tuchtrechter
- 3 Jaarcijfers 2023
- 4 Schorsingen en schrappingen
- 5 Samenstelling tuchtcolleges in 2023
- 6 Links en informatie**

Links en informatie

www.hofvandiscipline.nl
www.raadvandiscipline.nl

Beslissingen: www.tuchtrecht.nl en
www.tuchtrecht-updates.nl

Persvoorlichting:

mr. A. van Oost
e-mail: persvoorlichting@tuchtcollegesadvocatuur.nl
telefoon: [088-20 53 725](tel:088-2053725)

Colofon

Eindredactie:

- mr. drs. J. Blokland, voorzitter hof van discipline
- mr. S.M. Krans, voorzitter raad van discipline Den Haag
- mr. A.M. Cornelisse-van den Berk, manager SOTA
- mr. A.E. van Oost, stafjurist raden van discipline

Met dank aan:

- mr. J.U.M. van der Werff, voorzitter raad van discipline Arnhem-Leeuwarden
- mw. A.T. Dries, griffiemedewerker raad van discipline Arnhem-Leeuwarden
- de griffiers en griffiemedewerkers van de raden en het hof van discipline

Vormgeving:

oOdesign, Den Haag

© hof en raden van discipline 2024

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan.